25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6692 — 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1325 — 23 Janvier 1908 — 25me année № 6692

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՅՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Գ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱՒԷՋԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐ ԵՒ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆԵՐ

1. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
2. ԱՄԻՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
3. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ
4. ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ
5. ՊԱԳՏԱՍԱՐԵՍԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Ազգ. Հիւանդանոցի «Օրացոյց» հրատարակչու օտվօրաթիւնը շատ հին է, բայց այդ «Օրացոյց»ները այժմեան ձեւին վերածուեցան Ս. Պատրիարքարանի 1884ին առաջին անգամ հրատարակուեցաւ Հիւանդանոցի «Ընդարձակ Օրացոյց»ը, այժմեան փոքրագիր գրպանի Օրացոյցներուն ձեւով և 272 էջերէ կազմուած Պաշտօնական և եկեղեցական օգտակար գործնական դիտելիքներով զարդարուած, որոնք այժմ պատմական տեսակէտով մեծ արժէք ունին։ Այս Օրացոյցին մէջ անգամ յիշուած են հայրերն լեզուով հրատարակուող թերթեր և Արեւելքի համար ըստուած է ի միջի այլոց. «Արեւելք. լրագիր քաղաքական և գրագիտական հանդէսագրութեան։ Ս. տարի»։ Ինչպէս այս նոյնպէս և յաջորդ տարիներու Օրացոյցներուն մէջ յիշուած են հայ կաթողիկոսութեանց և Պատրիարքութեանց բոլոր հաստատութիւնները, պետական հայ պաշտօնեաները, ուսումնական և բարեգործական հաստատութեանց մասին մանրամասնութիւնները, յայտնի ուսուցիչներ, փաստաբաններ և այլն։ 1884ի Ընդարձակ Օրացոյցը քանի մը տեսակէտներով կրնայ նոյն իսկ օրինակելի ըլլալ 1908ի Օրացոյցին։ Արշակ էֆ. Ալպոյաճեան շահեկան և մնայուն արժէք ունեցող էջ մը աւելցուցած պիտի ըլլար իր կազմած Օրացոյցին վրայ, եթէ յիշէր Օսմանեան Կայսրութեան մէջ հրատարակուող բոլոր թերթերը։ Հայ թերթեր, որոնք բարոյապէս այնքան կը նըպաստեն Հիւանդանոցին, և մինչ վերջերս անոր վրայ իրենց ըրած յարձակումներով անոր հասոյթներուն նուազելուն պատճառ դարձան. յիշատակութեան և նոյն իսկ rèclame իրաւունք ունէին, կը կարծենք։ Աղէկ կ'ըլլար նաեւ Հիւանդանոցի Օրացոյցին մէջ ամէն տարի մեր դպրոցներու մասին ընդհանուր դիտելիքներ տեղաւորել։ Շահեկան է հարեւանդիտել թէ մեր դպրոցները ո՞րչափով կը բազմանան, ուսումնական և նիւթական ինչ կացութեան մէջ են, բաղդատաբար ե՞ս կ'երթանք թէ առաջ։ Օտար դպրոցներ յաճախող հայ մանուկներուն թիւը կ'ա՞ճի թէ կը նուազի և ինչո՞ւ։ Ո՞ր օտար դպրոցներ աւելի հայ աշակերտներ ունին և ինչո՞ւ։ Ուսումն. Խորհուրդը ուսուցչական ինչ նոր վկայականներ տուած է և այլն։ Նոյնպիսի շահեկան ու գործնական և կենսական տեղեկութիւններ կարելի է հաղորդել ամփոփ ձեւով նաեւ Դատաստ. և Տնտես. Խորհուրդներու, Պատրիարքարանի, բարեգործական հաստատութեանց, կալուածներու գործադրութեան մասին և այլն։

Հիւանդանոցի Օրացոյցները մինչեւ 1900 հրատարակուած են Գրպանի Օրացոյցներուն ձեւով։ 1900 թիւին «Ընդարձակ Օրացոյց»ի խմբագրութիւնը սառանցնց Հրանտ Առաստաւ և Ս. Պատրիարք Հօր խորհրդով ընդարձակեց անոր ծաւալը, շահեկան ուսումնասիրութիւն մը հրատարակելով Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութեան պատմութեան վրայ։ Օսմանեան Կայսրութեան գեղեցիկ քարտէս մը և Հիւանդանոցի նոր թեւերուն և զանոնք լցնող բարերարներուն, ինչպէս նաեւ այլ և այլ սրահներու հիւանդներուն և յիմարանոցի եւայլն գեղեցիկ ու նպատակայարմար պատկերները՝ կրնային «Ընդարձակ Օրացոյց»ը թէ՛ շատ աւելի հետաքրքրական դարձնել և թէ հիւանդանոցի մասին հանրութեան շահագրգռման պատճառ դառնալ։

ԱՄԻՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ.—Եթէ Հիւանդանոցի Օրացոյցը սկսեցեալ գիտական ուսումնասիրութիւններով այս տարուան Օրացոյցներուն և Տարեցոյցներուն ամէնէն կարեւորը կարելի է համարել, «Ամինուն Տարեցոյց»ն ալ իր նիւթերու բազմապատութեամբ, զանազանութեամբ և բազմաթիւ պատկերներով պէտք է ամէնէն զբաղեցուցիչը համարել։ Արդէն անցեալ տարի Թէոդիկի Տարեցոյցը լաւ ընդունելութիւն գտաւ ընթերցող հանրութեան կողմէ և գրեթէ սպառեցաւ, իսկ այս տարի, ինչպէս կը լսենք, հիմակուընէ արդէն սպառելու վրայ է։ Եթէ պէտք ըլլար այս տարուան Տարեցոյց չենողներուն մեղանչակ մը տալ, ես առաջինը Թէոդիկին կուտայի։ Ամէնէն առաջ կարեւոր նորութիւն մը կը պարունակէ արդէն «Օրացոյց»ը, զոր կազմած է Ս. Պատրիարք Հայրը, Հայոց, Կաթոլիկ և Բողոքական հայոց, Տաճկաց, Յունաց, Լատինաց և Հբէից կրօնական ծէսերը նշանակելով։ Այս Օրացոյցին էական և գլխաւոր նորութիւնը սուրբերու անուններու ուղղական նշանակութիւն է, որ օրքան մեզ յայտնի է, մինչեւ այժմ որ և է օրացոյցի մէջ դեռ չէ տեսնուած։ Շատ շահեկան է նաեւ Դպրեվանքին բուն հիմնադիր Տ. Մաղաքիա Արքեպ.ի «Դպրեվանքը» վերտառութիւնը կրող յօդուածը, որ անձնական յիշատակներով համեմատած Դպրեվանքի հիմնադրութեան և զարգացման վրայ ամփոփ և լիակատար գաղափար մը կուտայ։ Դպրեվանքին նպատակին վրայ խօսելով Սրբազան հեղինակը կ'ըսէ. «Դպրեվանքին նպատակն է ժամանակին պահանջած պէտքը հոգալ, ամբանաւոր կամ քահանայական եկեղեցականութեան տալ՝ որչափ որ անկէ կը փնտռուի, կուսակրօն կամ վարդապետական եկեղեցականութեան ալ տալ՝ որչափ որ անկէ կը պահանջուի»։ Դպրեվանքը բացուած է 1889ին և մինչեւ այժմ տուած է 200 աշակերտներ որոնցմէ 28ը վարդապետ և երեքը քահանայ ձեռնադրուած են և մնացեալները աշխարհական մնացած են և անոնցմէ մեծագոյն մասը իրը ուսուցիչ օգտակար կ'ըլլայ։ Որքան ալ քանի մը գրագէտներ Դպրեվանքիներուն կամ Սրմաշականներուն անձնական և այլ պատճառներով հակառակ ըլլան, բայց և այնպէս անկարելի է ուրանալ այսօր անոնց մեր եկեղեցիին և մասնագրութեան մատուցած ծառայութիւնները, բազմաթիւ թեմերու և յաջորդութեանց անոնց կողմէ կառավարելը եւայլն։ 1863ին Մաղաքիա Օրմանեանի գրչէն ելած է նաեւ «Մուսն անկեալ ի դարանի» ութ տողերէ յօրինուած 13 տուն գրաբար սիրուն ոտանաւորը։ Բաց է Ս. Պատրիարքէն, կարելւոր յօդուածներ ունին «Ամենուն Տարեցոյցին» մէջ՝ Սիպիլ, որուն «Կնոջ Վրէժներ»ուն առաջին մասը, այնքան դրպարտութիւնն ու զրախօսութիւնը բոյն դրած են Բեթայի մանուանդ հայ-լոյթ կոչուած գասակարդին մէջ, իսկ երկրորդ մասը, կամ թշուառ աղքատներուն և իրենց նիւթական կամ բարոյական ցաւերով տառապողներու վիճակով հետաքրքրուողներ գրեթէ գոյութիւն չունին դրժբախտաբար։ Մեր ունեւորներէն շատեր անարդարութեամբ կամ կոպիտ արհամարհանքով կը խօսին աղքատներու և անկեղներու մասին։ Կը մաղթենք որ Տիկ. Բեհեղեանի վրիժառութեան օրինակին հետեւին նաեւ Բեթայի մեր ունեւոր կիները, և փոխանակ դրպարտութեամբ և բարբանջով ժամանակ անցընելու, քիչ մը աւելի հետաքրքրութիւն ցուցնեն դէպ ի աղքատներն ու թշուառները, վերջապէս դէպ ի բարեգործութիւն, որ ամէնէն աւելի գեղեցիկ սեռէն կը պահանջուի։

Ուշագրաւ յօդուած մըն ալ ունի Հրանտ Առաստաւ «Աշխարհաբարը ժԹ. դարէն առաջ» վերնագրով։ Այս յօդուածին մէջ քանի մը խնդիրներ մեր մասնաւորուշադրութիւնը հրաւիրեցին։ Հրանտ Առաստաւ խօսելով հին գաւառաբարբառներու մասին, կ'ըսէ. «Այդ գաւառաբարբառները. որոնք ժ. դարուն տասնի չափ էին, ըստ Ցովհաննէս Երզնկացի, հետզհետէ հիւծաւորուելով, յառաջ բերած են մեր արդի խօսուած բարբառները. որոնցմէ երկուքը, Կ. Պոլսոյ և ԴԱՐԱՊԱՂԻ գաւառաբարբառներ. ժԹ. դարու մէջ մշակուեցան գրաւորապէս և կազմեցին արդի գրաւոր հայերէնին երկու ճիւղերը՝ արեւմտեան և արեւելեան» (էջ 54)։ Անշուշտ յարգելի յօդուածագիրը այս տողերը գրելու ժամանակ թիւրիմացութեան մը զոհ գացած է։ Նախ Մատենագրութեան Պատմութեան մէջ Ցովհան (ա՛յլ Ցովհաննէս) Երզնկացի անուանով յայտնի քերական վարդապետ ա՛յլ թէ ժ.րդ այլ ԺԳ.դ դարու հեղինակ է, և երկրորդ արեւելեան բարբառը հիմնուած է ա՛յլ թէ Ղարապաղի (Դարապաղ ա՛յլ) այլ Արարատեան կամ Երեւանի նահանգին գաւառաբարբառին վրայ։ Ասոնք չեն յայտնի իրողութիւններ են և Ղարապաղի գաւառականը արեւելեան գրական բարբառը գիտցողին համար գրեթէ անհասկնալի է, մինչդեռ Երեւանի գաւառաբարբառը շատ դիւրամատչելի է. մինչեւ ժԹ. դար աշխարհաբարի ազդեցութիւն կրող մատենագիրներու մասին խօսելով, յարգելի յօդուածագիրը բոլորովին կը մոռնայ յիշատակել Շնորհալի մատենագիրը, Թ. դարէն, որուն ամբողջ գործը գեհերկ ոճով ռամիկօրէն կամ ժամանակակից գաւառաբարբառով գրուած է. ինչպէս բացայայտօրէն կը վկայէ Ցովհաննէս Կաթուղիկոս Դրասխանակերտցին։ Այս վկայութենէն բացայայտ կ'երեւայ նաեւ որ ռամկօրէնը ա՛յլ թէ Շնորհալիի կամ Մխիթար Հերացւոյ, որով ժԹ. դարուն «արդեն կազմուած լեզու մըն էր» (էջ 55), այլ ան արդէն Թ. դարուն մէջ այնքան կազմուած էր, որ Շնորհալ կրցաւ ամբողջ գիրք մը յօրինել այդ լեզուով և այս գիրքն ալ Ցովհաննէս Կաթուղիկոսին, Թովմային եւն. իբր աղբիւր ծառայեց։

ՏՕՔԹ. Ե. ԹՕՓՃԵԱՆ

"ԲՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕՐԷՆՔ"

Գերման հեղինակ F. Bettex-ի Բնութիւն եւ Orkôf (Natur und Gesetz) անուն գիրքէն գեղեցիկ հատուած մը թարգմանաբար կը ներկայացնենք Արեւելքի ընթերցողներուն, որոնք չնորհիւ համալսարանական խմբագրապետ Թոփճեան էֆ.ի իմաստալից ուսումնասիրութիւններուն՝ աւելի լայն գաղափար մը կազմեցին հիւսիսի խորհրդաւոր գրականութեան վրայ, որ վերջին տարիներու մէջ Գալսոնայ մատենագրութեան ուշադրութիւնն ուրանքնեց՝ իրմով հետաքրքրելու։

Հեղինակը, որ նմանօրինակ հրատարակութիւններով իր նիւթին տիրացած կը թուի, և որ պակերալից արձակի մը վառ երեւակայութիւն կը միացնէ, առ գաղափարին շուրջ կը յանի գրեթէ իր 470 էջ բովանդակութիւն ունեցող Բնութիւն եւ Orkôf երկասիրութեան մէջ։ Առաւօտեայ արարչագործութիւնն իր մէջ օրէնք մը կը բովանդակէ։ Այդ օրէնքն է, որուն պիտի հետեւինք, թէ այս բնութիւնը իրրեւ սաղմ օրէնք մը ունի, որուն չնորհիւ պիտի ապրինք»։

* * *

Բնութիւնը... Ամբողջութիւն մը...։ Մեր հարազատ մայրը, որուն շնորհիւ կ'ապրինք ու կը շարժինք, առանց որուն երբեք գոյութիւն չունի էութիւն մը, կենդանի մը, խորհուրդ մը։ Ինչպէս որ սերմի հատիկն անհրաժեշտ է խնամ, ջերմին և յուռթի արգանդ մը, և ձուկերուն՝ անդալիք ծովային ջուր մը, այնպէս ալ անհրաժեշտ է զմեզ շրջապատող, սնուցանող ու բնաւորիչ ամբողջութիւն մը, զոր բնութիւն կրնանք կոչել։ Անկէ է որ կ'ընդօրինակենք մենք մեր բոլոր հոգիներուն ապաւորութիւնները, խորհրդութեան պատկերներն ու մեր լեզուն։ Այն քնքշօրէն ու փափկօրէն կը գրգռէ զմեզ անդադար և մեր ուշադրութիւնները կը հրաւիրէ իր վրայ։ Մեր կեանքը (եթէ կարելի է կեանք անուանել) ա՛յլափ անբեւեւակայելի, անչուք, աննշան ու խաւարին պիտի ըլլար առանց բնութեան իրական դեղեցկութիւններուն։

Բնութիւնն առեղծուած մը է նաեւ, պատճառ մը յաւիտենական խորհրդածութեան ու հարցումներու, ընտրութեան (wahl) ու տառապանքի։ Ինչ ըսել կ'ուզէք դուք, Ալպեան սրածայր ու վեհ գագաթներ, որ ձեր լուսաթիպ ու պզնձաղրոյմ ծայրերը կը ցցեք դէպ ի երկինք տաւտասան զով ու պարզ օդին մէջ, հեռու մեզմէ։ Վերջալոյսի ծիրանեփայլ գոյներովը կը բռնկիք, քիչ յետոյ սաւառներ կը հագնիք՝ երբ ցուրտ մշուշ մը ճամբմէջերէն արշաւէ ձեր գագաթներուն վրայ և մարդկային կերպարանքի մը պէս գալկացնէ ու ալեւոր ձեր լուսափայլ ճակատները։ Արգեօք կանխիներն ալ չունի՞ն լեզու մը։ չե՞ն հեծեր ու ողբար արդեօք ձիւնն ու տառուցապառ հեղեղները, օդն ու լոյսի ճառագայթը։ Ինչ ըսել կ'ուզեն բնութիւն, ա՛դգ ապարդառ ու հսկայ։

Մի՛ վատաբեր սակայն բնութեան։— վեհիր ծովը կը ժպտի. ալիքները կը փայփայեն յղկուած, փայլուն խճաքարերը. ձկնարները անհոգօրէն կը թիավարեն, եղերքէն կը հեռանան ու իրենց ցանցերը կ'արձակեն խորութիւններու մէջ։ Ցանկարծ կապոյտ երկնակամարը կը պատեն ամպերու թանձր, տաղտկալի քողեր. տաստիկ քամի մը կը հառաչէ, կը հեծէ ու կը ուռչէ չուանները։ Զինուորները կարեւորութիւն չեն տար, որովհետեւ անոնք պարտաւորուած են իրենց ընտանիքի հացը ծովերու խորութիւններէն յափշտակել՝ ա՛յնչափ տաժանելի ու դանդաղօրէն։ Թանձրաբիւ, սեւ ամպեր աւելի կը կուտակուին. փոթորիկը կ'ոռնայ հնչիւնօրէն. ծովը կը մոլեգնի, կը փրփրի ու իր զոհը կը պահանջէ։ Զինուորներուն մարտը, ճիգերն ու տաղտկերն անօգուտ են։ Անոնք ալեւոր պարտասած՝ ընկճած, դէմքերնին գունատած, տարածուն բազուկներով, բերանին ադի ջուրով լեցուած՝ ինքզինքնին կը յանձնեն փրփրալս յորձանքներուն, որոնք կը կորսնցնեն հէք արարածները ու ալիքներուն խորերը։ Յաջորդ արշալոյսին թէ՛ ծովը և թէ երկինքը կը ծիծաղին վերստին. ալիքները հանդարտօրէն կը կամակոն նուաստ տախտակներուն և դէպ ի ցամաք, եղերքը նետուած դիակի մը հետ։ Խոտաչցած ծառը նախամարդուն համար թէ՛ օրօրոց էր, թէ նաւակ և թէ դագաղ, և զմեզ բոլորս ալ օր մը ծովը պիտի ծեծէ եղերքին վրայ իբրեւ նաւաբեկ մը։

Ալպեան գեղեցիկ բարձրութիւններուն ալ մի՛ վատաբեր։— կը ոքանչանաս անոնց տեսարաններուն վրայ, խնդութեամբ կը շնչես լեռներու մաքուր ու առողջարար օդը, հանգիստ կը զգաս բնութեան ծոցին մէջ արձակունակ պարտելդ. փափաք կը զգաս Ալպեան սիրուն ծաղիկ մը փրցնել, gentiane մը կամ առիւծի մատիլ մը (edelweiss). բայց... կը սայթաքի ոտքդ, չսիրախուսած անդամներդ մը խորը կը գահավիժիս, և... սարսռուած ես, անօգնական, լքուած ու նեղուած մեռնիլ յամօրէն։ Ալպեաններու գագաթները վերջին կը շլեցնին արշալոյսին ծիրանեփայլ գոյներով, քեզմէ քանի մը քայլ հեռուն Ալպեան վարդ մը իր լրթունքները կը բանայ առաջին շաղերուն ու շաղերուն առքեւ. կապուտակ ու վեհ երկնակամարին վրայ ամպի արծաթ գուլաներ օդը կը պատռեն անարարներ։ Այս համանապատկերը, բնութեան գեղեցկութիւնները չեն հեռաքրքրիր քեզմով. անո՛նց ալ անարարներ են քու տառապանքիդ ու տաքնապալիդ։ Սակայն դուն կրնաս տակաւին պաշտանքդ մատուցանել Անոր, որ բնութեան ու իր ոքանչելիքներուն հեղինակն է։ Արարիչը քեզի պիտի պատասխանէ. «Այսօր դուն ինծի հետ դրախտին մէջ պիտի ըլլաս»։ Անհաւատիկ քու վարձդ, քեզի կը բաւէ այդ խօսքը։

Բնութիւնը կանացի ժպտուն դէմքով, հրացայտ աչքերով Սփինքս մըն է. մայրական սնուցանող կուրծքով, սեւ, անգութ, բզկտող ճիրաններով. մեզ կը գգուէ ու կը քանցէ, զմեզ կը սնուցանէ ու կը դաստիարակէ՝ ինչպէս որ կ'ուզէ անէացնել. իմաստուն է և կոյր, հաճոյակատար և խուլ մեր խնդրանքներուն հանդէպ. վեհա, պարզ ու թափանցիկ է, և սակայն կը դառնայ անքննելի, ներդաշնակ ու անթափանց. նպատակայարմար է և երբեմն անոնպատակ։

Բնութիւնը կրնանք տակաւին երեք հայեցակէտերէ դիտել։ Որովհետեւ ամէն բան Արարիչին շնորհիւ կը շարժի և գոյութիւն ունի, և որովհետեւ ասոնց այս յարատեւ բանականութիւնն ու խորհրդութիւնը, իբրեւ պակեր մը կամ գործ մը մահկանացու մարդկային անարժութիւն մը չունի, ասոնց ծածկային հոգի մը է առաջին, որ բնութեան կեանքի ու ուրախութեան չունչը ներսիր է, հոգի մը, որ հրճուանք մը նկատեր է կեանքն ու գոյութիւնը՝ բիւրեղին ու լուսաւորութեան, ծաղկին ու ոռնկին, ինչպէս նաեւ ոքծիւին ու առիւծին մէջ։ Երկրորդ, սիրոյ զգացութիւն է, որ կեանքերու բարօրութեան, թիթեռնիկին ու ծաղկին, Թռչունին ու ծառին զուարթ կենսագործութիւն մը, ամէնի կէսին մայրական գորովալից սէր մը և վայրի փիղին հանդէպ իր ընկերակիցներու բարեկամութիւն մը չնորհեր է։ Եւ վերջապէս կեանք մը նպատակաւոր ու վախնանական, առանց որուն տիղերը, իր գոյացութեան առաջին վայրկեանին մէջ իսկ պիտի կործաներ ու պիտի քայքայուէր աննպատակ։

Բայց որովհետեւ երբեմն ամէն բանի մէջ անհաւն խորխորատ մը տեղի ունեցաւ, և անոր մէջէն հրեշտակներու և հրեշտակապետներու գունդեր, ասատանային կոչին հեռուեւլով յաւիտեան կորսնցուցին երկինքը, ասոր համար բնութեան, որուն մէջ կ'ապրինք, ամէնէն ոնոչան բանին վրայ ալ հայելացած կը տեսնենք այս ամէնի գործին հետեւանքները։ Ասոր համար է որ մեր կեանքը, ապականութեան ու մոլեգնութեան հեանքէն կը մղուի շարունակ։

Այսպէս ուրեմն բնութիւնը մէկ կողմէն կը կենդանանայ ասատանային ամենակարող շունչով, և միւս կողմէն ասատանը կը կալանաւորէ զայն իր բազուկներով, պատճառը դառնալով յաւիտեանական կսկիծի, մարդկային տառապանքներուն։

Սակայն հոգիներու այս ընդհարումին մէջ գոյութիւն ունի յաւիտենական, ասատուածային ու անխախտ օրէնք մը, յաճախ վերջինով քաղաքուած ու թաքնուն։ Ինչպէս որ արեւու մը անշարժ, հաստատուն և անասրբեր մրրիկներուն ու փոթորիկներուն մէջ կը ճաթէ, երբ պայծառ արեւի մը հրաչեկ ճառագայթները դոյն կը շամփրեն և կամ թանձրագոյն մեգ մը զայն կը քօղարկէ մեր աչքերէն, այնպէս ալ բնութեան ասարեալ մէջ, հակառակ շարունակական և ներքին փոփոխութիւններուն, քարաժայռին ու կը մանքներուն մէջ կը տիրէ յաւիտենական օրէնք մը։

Հազիւ թէ կը մարձունք բնութեան, տիեզերքին մէջ, մարդութիւնը կը զգայ համայնական օրէնքի մը ներկայութիւնը, օրէնք էութեան ու գոյացութեան, ժամանակի և միջոցի, մարմիններու և հոգիներու, հաստատունին, հեղուկին ու կազային, ջերմութեան ու ցուրտին, անկման ու ծանրութեան, աճումին ու ծաղկումին, տրթուն վիճակին ու ննջելն և վերջապէս ամէն բաներու մէջ։ Մենք չենք կրնար մեր անդամները շարժել, բերանը բանալ ու բառ մը արտասանել առանց անհամար օրէնքներու տիրապետումին։ Ինչպէս որ բանասաեղծը կ'երգէ. «Մենք բոլորս ալ մեր էութեան չրջանը պիտի բոլորենք յաւիտենական օրէնքի մը համաձայն»։ Երկնքի և երկրի վրայ ամէն կեանք օրէնքէ մը կը բաղկանայ։ Օրէ՛նք, այս է արարիչին յաւիտենական իմաստութիւնը։ Ինչպէս որ երկրի վրայ հանճարեղ ու բարի մարդոց խորհրդութիւնն ասաեւի գեղեցիկ բան մը գոյութիւն չունի, այնպէս ալ Տիեզերքի և Երկինքի մէջ կը թագաւորէ Աստուծոյ մը ոքանչելի, բացարձակ իմաստուն, արդար ու գեղեցիկ խորհուրդը. ինչպէս որ բովանդակ ստեղծագործութիւնն այդ ճշմարտութիւնը կ'արտաբերէ, օդն ու ջուրը, ապառաժն ու ձորը, ծովն ու ցամաքը, բոյսը, ձուկն ու թռչունը, կենդանին ու մարդը, որուն համար Արարիչն ինքը ըսաւ թէ «Բոլորն ալ բարի են»։ այս ճշմարտութիւնն արձագանգեց դարէ դար, ժամանակէ ժամանակ չարունակ։

Երբ Ալպեան վիթխարի, հսկայ բարձրութիւններն իրենց փառաւոր վերարարանքներովն ու յաւիտենական ըստիպակ վերարկուներով քու հիացումդ կը չարժեն, կունա՞ չոքանչանալ նաեւ անոնց Արարիչն մեծաշուք, անիմանալի և յանդուգն իմաստութեանը վրայ։ Այդ անհուն բարձրութիւնները միայն կրանիթով ու կիրով չեն կազմուած, ինչպէս ընդարձակածաւալ ովկիանոսին մէջի կաթիլ մը ջուրը՝ ջրածինէ ու թթուածինէ։ Երբ ապշած դիտես չառաչող, փրփուր ժայթքող, որոտացող ջրվէժի մը և կամ վերջալոյսի մը ոսկեցնցուղ, ծիրանեփեան, ամպային դղեակները, ներկայութիւնը կը զգաս ուժի, գեղեցկութեան և գոյներու օրէնքներուն, ինչպէս նաեւ անոնց մէջ խլրտող ասատուածային զորաւոր, գեղեցիկ ու համաձայն գաղափարի մը։

Եւ որովհետեւ այս իմաստուն խորհրդութիւնը միակ Արարիչի մըն է, բնութիւնն ալ ա՛յնչափ ներդաշնակ զանգուած մը կը ներկայացնէ. որուն մէջ այս անհա՛ն օրէնքները գեղեցիկ միութիւնով մը կը նպաստեն Տիեզերքի յաւիտենական մեծ ներդաշնակութեան։

Հսկայացոյ՝ ՄԿՐՏԻՉ Տ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Մ. Խլ-Ագիզ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —49—

ԿԱՍԹՕՆ ԼԵՌՈՒ

Լեռներու Մը Տարօրինակ Արկածները

Դ. Սենեակին Տուամը

Ժ.Ը.

ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ ՇՐՋԱՆԱԿ ՄԸ ԳԵՍԱԾ Է ՁԱԿՏԻՆ ԵՐԿՈՒ ՑՑՈՒԱԾՔՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Ժօզէֆ Ռուլթապիլի յուսահատէն բաղուած

Այդ գիշեր, առաջին անգամ ըլլալով, անբացատրելի կալորիին մէջ այնպիսի բան մը պատահեցաւ որ ինծի կը թուի թէ իմ բանականութեանս չրջանակին մէջ չի մտներ բնաւ. ահա ինչո՛ւ համար կը զարանցեմ, գլուխս ծռած դեսանին վրայ, խորի մը պէս, որ ըստ բաղդի տիրմին մէջ կը փնտռէ զինքը մնացուցող օտարութիւնը մը... Օ՜ն, Ռուլթապիլ, բարեկամս, գլուխդ վեր ա՛ռ... անկարելի է որ անբացատրելի կալորիին դեպքը բանականութենդ զծած շրջանակէն դուրս գտնուի... Դիտես այդպէս ըլլալը։ Ուրեմն վեր ա՛ռ գլուխդ, երկու ձեռքերովդ սեղմէ՛ ճակատդ ցցուածքները, և յիշէ՛ որ բանականութիւնը իր լաւ կողմեն նկատի առած ես, ուզեցիր մէջ չրջանակը դծած միջոցիդ, ինչպէս թուղթին վրայ կը գծեն երկրաչափական պատկեր մը։ Է՛հ ուրեմն, յառաջադի՛ր հիմա և նորէն ինկի՛ր անբացատրելի կալորիին մէջ, բանականութեանդ լաւ կողմին վրայ կրճնած, ինչպէս Ծրէէրիք Լարսան կը կրծէր իր գաւազանին վրայ, և քիչ առաջէն պիտի ապացուցեսես թէ Ծրէէրիք անմիտ մըն է...

30 հոկտ. միջօրէ — ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ

* * *

Այսպէս խորհեցայ... այսպէս գործեցի... Գլուխս կրակներու մէջ, կալորի՛ եկայ նորէն, եւ անա ոչինչ զգայ հոն, ինչպես չէի զգած այս գիշեր. բանականութեանս լաւ կողմը այնպիսի սոսկալի բան մը ցոյց տուաւ ինծի որ պէտք կը զգամ անոր կռաչել. վա՛ր չինչուսս համար։ Ա՜հ, ուժի պէտք ունիմ, ոսկայն, դէպ ի ներս ուղղուող զգալի հետաքրքրը երեւան հանելու համար։ Առանձ պարտին մուտ գործել այն աւելի լայն շրջանակին մէջ զոր գծեցի ճակատս երկու ցցուածքներուն միջեւ։

30 հոկտ. կէս գիշեր. — ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ

* * *

Ռուլթապիլ աւելի յետոյ միայն ինծի յանձնեց այդ յուշատետրը, ուր անբացատրելի կալորիին երեւոյթը երկաթօրէն գրի առնուած էր իր կողմէ, այդ առեղծուածային գիշերուան յաջորդող առաւօտն։ Այն օրը՝ ուր Կլանտիէ դղեակը գացի և իր սենեակը ելայ, Ռուլթապիլ մանրամասնօրէն պատմեց այն ամէն բաները զորս գիտէք հիմա, ինչպէս նաեւ իր ժամանակին գործածութիւնը, որով քանի մը ժամուան համար Բարիզ գացած էր, առանց կարեւոր տեղեկութիւն մը առնելու։ Անբացատրելի կալորիին դէպքը պատահած էր հոկտ. 29էն 30 լուսնայուն գիշերը, այսինքն դղեակ դարձէս երեք օր առաջ, նոյեմ. 2ին, երբ դղեակ կը հասնէի, բարեկամս կողմէ հեռագրով կանչուելով ու զինքեր տանելով միասին։

Ռուլթապիլի սենեակին մէջ կը գտնուիմ։ Բարեկամս դեռ նոր աւարտած է իր պատմութիւնը։ Խօսած միջոցին Ռուլթապիլ չէր դադրեր գգուելէ կոշնդարթ ապակիները այն ակնոցին զոր միտանին վրայ գցած էր։ Այդ ակնոցը ձեռքին մէջ դարձնելու տեսն ցոյց ուտած ուրախութենէն հասկցայ որ այդ առարկան կը կազմէր իր բանականութեան լաւ կողմին ակնոցի առած ես, ուզեցիր մէջ չրջանակը գծած միջոցիդ, ինչպէս թուղթին վրայ կը գծեն երկրաչափական պատկեր մը։ Է՛հ ուրեմն, յառաջադի՛ր հիմա և նորէն ինկի՛ր անբացատրելի կալորիին մէջ, բանականութեանդ լաւ կողմին վրայ կրճնած, ինչպէս Ծրէէրիք Լարսան կը կրծէր իր գաւազանին վրայ, և քիչ առաջէն պիտի ապացուցեսես թէ Ծրէէրիք անմիտ մըն է...

30 հոկտ. միջօրէ — ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ

* * *

Այսպէս խորհեցայ... այսպէս գործեցի... Գլուխս կրակներու մէջ, կալորի՛ եկայ նորէն, եւ անա ոչինչ զգայ հոն, ինչպես չէի զգած այս գիշեր. բանականութեանս լաւ կողմը այնպիսի սոսկալի բան մը ցոյց տուաւ ինծի որ պէտք կը զգամ անոր կռաչել. վա՛ր չինչուսս համար։ Ա՜հ, ուժի պէտք ունիմ, ոսկայն, դէպ ի ներս ուղղուող զգալի հետաքրքրը երեւան հանելու համար։ Առանձ պարտին մուտ գործել այն աւելի լայն շրջանակին մէջ զոր գծեցի ճակատս երկու ցցուածքներուն միջեւ։

30 հոկտ. կէս գիշեր. — ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ

ԺԹ.

ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ ՁԱՇ ՄԸ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ ԻՆԾԻ

Ռուլթապիլ աւելի յետոյ միայն ինծի յանձնեց այդ յուշատետրը, ուր անբացատրելի կալորիին երեւոյթը երկաթօրէն գրի առնուած էր իր կողմէ, այդ առեղծուածային գիշերուան յաջորդող առաւօտն։ Այն օրը՝ ուր Կլանտիէ դղեակը գացի և իր սենեակը ելայ, Ռուլթապիլ մանրամասնօրէն պատմեց այն ամէն բաները զորս գիտէք հիմա, ինչպէս նաեւ իր ժամանակին գործածութիւնը, որով քանի մը ժամուան համար Բարիզ գացած էր, առանց կարեւոր տեղեկութիւն մը առնելու։ Անբացատրելի կալորիին դէպքը պատահած էր հոկտ. 29էն 30 լուսնայուն գիշերը, այսինքն դղեակ դարձէս երեք օր առաջ, նոյեմ. 2ին, երբ դղեակ կը հասնէի, բարեկամս կողմէ հեռագրով կանչուելով ու զինքեր տանելով միասին։

Ռուլթապիլի սենեակին մէջ կը գտնուիմ։ Բարեկամս դեռ նոր աւարտած է իր պատմութիւնը։ Խօսած միջոցին Ռուլթապիլ չէր դադրեր գգուելէ կոշնդարթ ապակիները այն ակնոցին զոր միտանին վրայ գցած էր։ Այդ ակնոցը ձեռքին մէջ դարձնելու տեսն ցոյց ուտած ուրախութենէն հասկցայ որ այդ առարկան կը կազմէր իր բանականութեան լաւ կողմին վրայ, ինչպէս նաեւ իր ամենակարող ազդեցութիւնը։ Միտքը բացատրելու այդ արտառոց ու եզական ձեւը, որով իր մտածումին խիստ համապատասխան բառեր կը գտնէր, ալ եւս զ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՍԻ

Ակռաներու ու բերնի մաքրութիւնը կենսական պայման մըն է։ Եբեկոյին ալ պէտք է լուալ բերանը։ Անիկա որ միայն առաւօտները կը լուայ իր բերանը, կը նմանի անոր որ փարախին դուռը կը փակէ գայլերուն դէմ ա՛յն առեն երբ հօտը արածել տարուած է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Սըր Ալպերտ Ռ. Ռոլիդի նամակ մը գրած է Թայմզի, պարզելով այն միջոցները զորս հարկ է ձեռք առնել՝ աւելի սերտ հանգամանք մը տալու Անգլիոյ ու Ֆրանսայի առեւտրական յարաբերութեանց։ Բարիզի անգլիական առեւտրական սենեակը վերջերս որոշած էր Անգլիոյ առեւտրական սենեակներու Ընկերակցութենէն խնդրել որ աւելի արդար և երկու երկիրներուն համար աւելի շահաւոր անգլուֆրանսական առեւտրական դաշնադրութիւն մը կնքուի։ Նամակագիրը, այդ որոշումը հիմ ընելով, կ'ըսէ.— «Սիրալիր համաձայնութիւնը անշուշտ աւելի սիրելի է երկու ազգերուն՝ քաղաքական ու ընկերական տեսակէտով, քան թէ չնչումը այն պատուարներուն որոնք հիմա արգելք կ'ըլլան անգլուֆրանսական վաճառականութեան։ Այդ առաջարկութիւնը եթէ յաջողի, սա առաւելութիւնը պիտի ունենայ որ ա՛չ միայն առեւտրական ազատ փոխանակութիւնները աւելի պիտի ընդարձակէ, այլ նոյն իսկ սիրալիր համաձայնութեան ալ աւելի իրական հանգամանք մը պիտի տայ։ Այդ պատճառով է որ Պ. Հէնրի Նիր Հիդէն, ուրիշներ և ես Ֆրանսայի հեռագրական ու Թղթատարական նախարարութեան խորհրդականին մօտ երթալով խնդրեցինք որ 25 մանդիմի տեղ Թղթատարական 10 մանդիմի նուազագոյն սակը հաստատուի Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև։ Այդ խորհրդականը յայտարարեց թէ Բարիզի մէջ ամէնքը համաձայն է այդ գաղափարին, սակայն Լոնտոնի մէջ տակաւին յամառողներ կան։» Նամակագիրը կը յարէ թէ անգլիացի մէկ քանի մաքսապաշտներ օ՛րքան կը սխալին երբ կը պնդեն որ մաքսային ազատ փոխանակութեան կուսակիցները շատ զայրացած չեն օտար երկիրներու մաքսապաշտ սակացոյցերուն դէմ։ Նոյն իսկ անոնց սկզբունքին համաձայն, մաքսային ազատ փոխանակութեան կուսակիցները ընդհանրապէս անդրդուելի թշնամիներն են նոյն սակացոյցերուն։ Միւս կողմէ եթէ երբեմն պէտք կ'ըլլայ ազգարարութեանց դիմում ընելու, ինչպէս անգլիական ու ֆրանսական նաւերու առթիւ մը պիտի յանդին, վասն զի երկու կողմէն ալ լաւ տրամադրութիւններ կան։ Դէսպանը յարեց.— «Ճաքոմի կառավարութիւնը կարելի ի՞նչ կը դնէ դէպի Մ. Նահանգները կնքուելու գաղթումը սահմանափակելու։ Լաւ նոյն իսկ Ճաքոմի շահը, օրուն հարատութիւնը և զարգացումը վերջին տարիներս մեծ զարկ մը ստացած են, կը պահանջէ որ քիչ թիւով գործաւորներ դուրս ելլեն իր երկրէն։ Հետեւապէս բոլոր պարագաները նպաստաւոր են բաբեկամաբար կարգադրելու այդ երկիրներուն միջև եղած վէճերը։ Պատերազմի մը հաւանականութեան մասին քսաւանները լուրջ բաներ չեն։ Նախագահ Պ. Ռուզվէլտի անձն ալ երաշխաւորութիւն մըն է՝ երկու երկիրներու միջև բարեկամական յարաբերութեանց պահպանման։»

ԱՆԹԻԼԵԱՆՑ ՄԷՋ ԴԱՆԻԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՒԱՄՔՆԵՐԸ

Զրոյց եղած էր թէ Ուաշինկդընի մէջ նորէն կը խօսին Տանրմարքայի կառավարութեան դիմել՝ Անթիլեանց մէջ անոր տեսչական կղզիները դնելու։ Այդ մասին Փոքենհակէն կը գրեն վիեննական լրագիրներուն.— «Այդ գործին յաջողութիւնը հաւանական չերեւար, վասն զի մէկ քանի տարի առաջ ալ այդ կարգի առաջարկութիւն մը եղաւ, սակայն Տանրմարքայի Մերակոյտը չվաւերացուց նոյն նպատակով Մ. Նահանգաց ու Տանրմարքայի միջև կնքուած պայմանագրութիւնը, զոր Սրեսփ. ժողովը ընդունած էր։ Կարելի է որ Ուաշինկդընի մէջ այդ տեսակ մը տարբերութիւն մը եղած ըլլայ, սակայն միւս կողմէ աւելի հաստատուած է Տանրմարքայի կամքը՝ իր այդ տարածուածքները պահելու մասին։ Մերակոյտին մերժումէն ետքը բազմաթիւ Դանիացիներ ընկերակցութիւն մը կազմեցին՝ Անթիլեանց կղզիներուն անասնական վիճակը բարձրացնելու, ինչ որ ցարդ լքուած էր։ Այդ ջանքերը յաջողած կ'երեւան։ Այս պայմաններուն մէջ հաւանական չերեւար որ Տանրմարքայի կառավարութիւնը տրամադիր եղած ըլլայ գնման նոր առաջարկութիւններ ընդունելու Մ. Նահանգաց կողմէ։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բարիզի Թերթի մը մէջ կը կարդանք.— «Երկու դաշնակից երկիրներու միջև անհրաժեշտ է որ հաղորդակցութիւնները աւելական ու վստահելի ըլլան։ Առոր համար պէտք է որ երկու մայրաքաղաքներուն մէջ վստահութիւն վայելող, փրուած և յարգուած դեսպաններ գտնուին։ Կ'ըսէ թէ խնդիրը այդ վիճակին մէջ չէ Բեռլերպուրգի Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոնտարի մասին։ Մէկ քանի ամիսէ ի վեր Պ. Բիլոն կ'ուզէ անոր տեղ ուրիշ մը պաշտօնի կոչել, սակայն Պ. Տէշանէլը ընտրելի ներկայացուցած է։ Արդ, Պ. Բէլէմանօ հավակոր չէ Պ. Տէշանէլի, որուն հետ ժամանակին մենամարտած է։ Հիմակ ալ կ'ըսուի թէ Հնդկաչինու կուսակալ Պ. Պոյի պիտի յանձնուի Բեռլերպուրգի դեսպանութեան պաշտօնը, բայց ֆրան-մասոնէրու մէջ Պ. Պոյի ունեցած բարձր դիրքը հաճելի պիտի չըլլայ ռուս կառավարութեան։ Բարիզի արտաքին գործոց պաշտօնարանը այդ պարագան ըմբռնած ըլլալով, Պ. Պոնտարի իր պաշտօնին վրայ պիտի մնայ դեռ ժամանակ մը։»

ՀԱՆԱՊԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՏԻ ԲՈՒՐՍՈՒՄԸ գործողութեամբ յաջողած է։ Լոնտոնի Օպսերվըր լրագիրը կը գրէ թէ Թոքխտաւոր կին մը, ուրկէ բժիշկները ձեռք քաշած էին, անցեալ շաբաթ վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուեր է։ Կողիկներէն մէկ քանին կտրուելով, հիւանդ թոքին խոտավարակ մասը կտրուեր է, այդ գործողութեան համար յատկապէս պատրաստուած գործիքով մը, որ միանգամայն շատ սրին վազելու առաջն առնելու յատկութիւնը ունի։ Գերման բժիշկները այսպիսի գործողութիւններու ձեռնարկած էին քանիցս, բայց թոքին հոսած արիւնը դադրեցնելու դժուարութիւնը անյաջողութեան մատնած էր գործողութիւնը։ Հիմա այս նոր գործիքով յաջողութիւն ձեռք բերուած է, և գործողութեան ենթարկուած թոքախտաւոր կինն ալ օրէ օր ապաքինելու վրայ է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐՆԵՐԸ նախանձելի կեանք մը կը վարեն։ Անցեալները հարստաւոր և նշանաւոր ընտանիքէ մը այր և կին ճաշէն ետքը, իրենց երկու փոքրիկ զաւակները սպասաւորաց հսկողութեան յանձնելով Էլիզէի պարանդէսին գացած էին։ Հոն, պարտէզին մէջ տիրող չափազանց տաքութենէն տիկինն ինքզինքը անհանգիստ զգալով, կէս գիշերէն առաջ տուն վերադարձաւ և ողոց ննջասենեակը պարապ գտնելով սպասաւորները կոչեց, և տեսաւ որ անոնք ալ մէջտեղ չկան։ Ահաբեկ դուրս նետուեցաւ տանէն, և դրացի ման սպասուհիէն իմացաւ թէ ման ալ աղախիները, խոհարարուհին և սպասաւորները, իրենց մեկնելէն ետքը պարանդէս գացած էին, ինչպէս սովորութիւն ըրած էին ընել այդպէս միշտ, ամէն անգամ որ տէրը և տիկինը դուրս ելլէին։ Տիկինը անմիջապէս իր ամուսինը առնելով հանրային պարահանդէսը գնաց, ուր բաւական տեսն իր սպասուհիները փնտռելէ ետքը, տեսաւ որ իր զաւակներն ալ ուրիշ քանի չափ փոքր ողոց հետ մասնաւոր սենեակի մը մէջ, պառաւ կնոջ մը հսկողութեան տակ, կը ննջէին մէկիկ մէկիկ, յարդարուած անկողիններու մէջ։

ԽՈՒԼԻՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԹԱՏՐՈՆ.— Ամերիկայի մէկ քանի թատրոններուն մէջ նորութիւն մը ներմուծուեցաւ, որ չատ հաւանական է թէ Եւրոպայի մէջ ալ իր նմաններն ունենայ։ Թատերասրահին մէջ խուլերուն յատուկ կարգ մը յատկացուած է որուն ամէն մէկ թիկնաթոռը տեսակ մը գործիք ունի։ այդ կեղծով խուլ հանդիսատեսը կարող է թատերգութենէն եւ նուագածուաց խօսքէն ելած ամէն ձայները լսել։ Այդ գործիքը որ հեռաձայնի ձայնասաւ գործիքին կը նմանի նուագածուաց կամ դերասանաց ձայները ժողվելով, այն ատիճան ալ կը զօրացնէ որ նոյն իսկ ծանրալուր խուլերը կը լսեն զանոնք։ Խուլերուն յատկացուած այս թիկնաթոռներուն գինը սովորականներէն տարբերութիւն չունի։ Դիտողը այդ խուլ հանդիսատեսներուն դէմքէն կը տեսնէ նուագին անոնց վրայ ըրած ազդեցութիւնը։ Մանաւանդ միլիառատէր մը տեսնելով թէ նուագը ա՛ր ատիճան բարերար ազդեցութիւն մը կ'ընէ այդ դժբախտներուն վրայ, մեծաքանակ գումար մը յատկացուցեր է խուլերուն համար, Օքերայի թատրոնի մը շինութեան առթիւ։ Այս գաղափարը շահադիտական տեսակէտով ալ գովելի է, վասն զի խուլերնալ, մանաւանդ եւրոպական մեծ մայրաքաղաքներու մէջ, կարծուածէն շատ աւելի բազմաթիւ են։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻԱՆ.— Միւթէմարիզի ատիճան տրուեցաւ Թոքատի գաւառին հայազգի Սարգիս էֆ.ի։ Սուլթէի ատիճան՝ Սպասվարի գաւառակին Ռէյիի պաշտօնեայ Կարիպ պէյի։

ՊԱՏԳԱՄՈՆ.— Այսրնի Նահանգին Դասապա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Դաթիմոնիի Նահանգին Գարթն գաւառակին գայմագամ Ասվէտ Լութֆի էֆ.։ որուն յաջորդեց Դասապայի գայմագամ Շաքիր էֆ.։ Ատանայի Նահանգին Համիտիէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հալէպի Նահանգին Սուրուճ գաւառակին գայմագամ Մէհմէտ Սայիտ էֆ.։ որուն յաջորդեց Համիտիէի գայմագամ Մէհմէտ Նավէր պէյ։

ՊԱՏԳԱՐԱՆԵԱՆ.— Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայսերական բժշկական վարժարանին Թղթակցութեանց դիւանին միւէդիրներէն Մէհմէտ Արիֆ պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Դանկալ գաւառակին գայմագամ Կարիպ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Կայսերական Դանձուն առաջին արկղակալ Եալիլ էֆ.ի աղջկան՝ Ազիզէ Նայիմէ հանրմի և արտաքին գործոց Նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին Տնօրէնի օգնական Աբգի պէյի տիկնոջ՝ Սէհէր հանրմի։

ՀԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՖԻԳԱՐՈՅ» ԵՒ «ԻՆԹԻՔԱԼ».— Ինչպէս յայտնի է «Ֆիգարոյի», «Ինթիքալ»ի և «Թէվֆիր Ինթիքալ»ի նոր կանոնագիրը կը տրամադրէ թէ անոնք որ կալուած մը ժառանգած են և սակայն երկար ատեն «Ինթիքալ»ի գործողութիւնները չեն կատարած և պաշտօնական կալուածագիրներն չեն ստացած, եթէ վերոգրեալ կանոնագրոյն հրատարակութենէն թաւալանէն մինչեւ մէկ տարի Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան կալուածագիրներու վարչութեան և գաւառներու մէջ ալ Տէֆթէրխանէի Տնօրէններուն և պաշտօնեաներուն դիմում ընեն, և «Ինթիքալ»ի գործողութիւնն կատարել ուզեն, այդ պարագային առանցմէ կալուածական տուրք և «Ֆիգարոյ»ի ու «Ինթիքալ»ի ծախք պիտի չպահանջուի։ Եթէ այդ պայմանաժամէն ետքը դիմեն, այդ ծախքերուն կրկինը պիտի հատուցանեն նոյն գործողութեանց կատարման և պաշտօնական կալուածագիր ստանալու համար։ Վերոգրեալ կանոնագիրը նաեւ կը տրամադրէ որ անչափահասներու, որոնց մասին եւոյն պայմանաժամը սկսի չափահաս ըլլալու թաւալանին։ Հետեւաբար ձեռնհաս պաշտօնարանին գրուեցաւ՝ ըստ այմմ հարկ եղածը ի գործ դնել։

ԱՆԴԱԼԻՈՑ Իսուարա թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, եւրկի, օսմ. պահականաւը և դեսպանատոնց բոլոր պահականաւերը գրօշներով զարդարուած էին։ Դեսպանատան մատուռին մէջ գոհարանական աղօթքներ կարդացուցան։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները և Կ. Պոլսոյ անգլիական գաղթականութեան երեւելիները։ Կրօնական արարողութիւններէն ետքը, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Դեսպանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Լոնտոնի թագաւորին։

ԴԱՍԱԿԱՆ նախարարութիւնը որոշեց դատաստանի ենթարկել Ուրֆայի գաւառին նախկ ու նախնական դատաւորին նախագահ Նազիֆ էֆ.ն, ապօրէն ընթացքին և գործառնութիւններուն համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը սա օրշուները տուաւ Հիճազէն ծովի ճամբով վերադարձող ուխտաւորներուն համար։

Ա. Այն նաւերը որոնք Հիճազէն Միջերկրականի օսմ. նաւահանգիստները պիտի երթան և, Եգիպտոսի առողջապահական կանոններուն համաձայն, Թուրքի մաքրանոցին մէջ եօթը օրուան քառասնամեայ ջրացուած են, նորէն հինգ օրուան քառասնամեայի պիտի ենթարկուին Բլազոմէնի, Պէյրութի և կամ Սփիրկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցներուն մէջ։ Նաեւ ապանեխումներ պիտի կատարուին և մանկերու ջնջման կանոնագրին տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին։ Այդ նաւերէն կ. Պոլիս գալիքները թէ՛ Տարատանէլին անցնելնուն և թէ կ. Պոլիս ժամանելնուն բժշկական խիստ քննութեան մը պիտի ենթարկուին։

Բ. Հիճազէն նեմէն ու Պասրա վերադարձող ուխտաւորի նաւերը, երբ ուղեւորները հիւանդութենէ զերծ ըլլան։ Դամարանի մաքրանոցին մէջ եօթը օրուան քառասնամեայ, ապանեխումներ և մանկերու ջնջման կանոնագրին տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին։ Եթէ այդ նաւերուն մէկէն ելլ և ուղեւորելու պահուն և կամ Դամասկոս ժամանելու միջոցին ժանտախտ կամ քոլերայէ դէպք պատահի, վերոգրեալ հինգ օրուան քառասնամեայ տասը օրուան պիտի բարձրացուի։

Գ. Ուսուցիչ ուխտաւորները Ճիտէէն կամ Եանպուէն պիտի նստին զանոնք Ռուսիա տանելու համար մասնաւորաբար վարձուած շոգենաւերը։ Այդ նաւերը, քանի որ Թուրի մաքրանոցին մէջ եօթը օրուան քառասնամեայ մը պիտի ելլան, առանց հաղորդակցութեան Տարատանէլի ու Սեւ ծովի նեղուցներէն պիտի անցնին, ուղղակի Ռուսիա երթալու համար։ Այդ նաւերուն մէջ գտնուող ուխտաւորները միայն Բլազոմէնի մաքրանոցին մէջ պիտոյք պիտի կրնան ստանալ՝ առողջապահական պաշտօնեաներուն խիստ հսկողութեանը ապ։ Այդ նաւերուն մէջ, Թուրի մաքրանոցէն մեկնելէ վերջը, եթէ ջրէրայէ կամ ժանտախտէ դէպք պատահի, Բլազոմէնի մաքրանոցը պիտի ղրկուին՝ օրինական քառասնամեայի ու ապանեխումներու ենթարկուելու և մանկերու ջնջման կանոնագրին տրամադրութիւնները գործադրուելու համար։ Այսու հանդերձ այդ քառասնամեայի պայմանաժամը լրացնելով ալ նաւերը չեն կրնար իրենց ուզած նաւահանգիստին մօտենալ և ուխտաւորներն ալ չեն կրնար ցամաք ելլել, այլ Տարատանէլի և Սեւ ծովի նեղուցները առանց հաղորդակցութեան պիտի անցնին։ Վերոգրեալ տրամաւորները կը ջնջեն նոյն խնդրոյն նկատմամբ 1908 յուն. 12 թուական շրջաբերականին տրամադրութիւնները։

ՍՆԱՆԵՆՈՒԹԻՒՆ.— Թուրք լրագիրներուն մէջ հրատարակուած պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ ծովային առեւտրական դատարանը յունուար 9ին սկսեալ անանկ հռչակած է Դալաթիա, Թիւնէլին դիմացը՝ անկիւնը հատատուած Թոնֆիլիէի վաճառական Հանրի Հիտարը։ Դատարանին անդամներէն Էյուպ Սապրի պէյ ժիւժ գումիսէր կարգուած է և փոստաբան Օսման Թալաթ էֆ. ալ առժամեայ սէնտիք։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՍՔ.— Պատկանալ պաշտօնեաներուն ծանուցուեցաւ որ կառավարութեան տարին ենթակայ եղած ըլլալու մասին կասկածելի երեւցած յուները կարելի եղած միջոցներով ողջ բռնուին և միջազգային ատկատանոցը ղրկուին։

ԹՐԻՆԻԼԸ ԵՒ ԹՐԱՄՈՒԼԸ.— Ինչպէս երէկ ծանուցինք Պոլսոյ Թրամուէյներու Ընկերութիւնը 95,000 ոսկի պիտի գնէ Դալաթիա-Բերայի Թիւնէլին մեքենայնորէն և բոլոր գոյքերը։ Այդ գումարը պիտի հատուցուի հարիւրին հինգ տոկոսաւոր Թրամուէյի պարտաթուղթերով։ Այդ 95,000 ոսկինոց պարտաթուղթերը տարեկան 4750 ոսկոս կը բերեն։ Այդ գումարը պիտի աւելցուի Թիւնէլի Ընկերութեան կողմէ վճարուող ոսկոսին վրայ։ Այդ ոսկոսը, վերջին երեք տարիներու մէջին քանակութեան հանմաձայն, տարեկան 2900 ոսկի է, որով ամբողջ գումարը 7650 ոսկի պիտի հասնի։ Մեքենայորի վաճառման այդ առաջարկութիւնը բաժնետէրերու ժողովին մէջ ընդունուած է 9819 բաժնեթուղթ ունեցողներու կողմէ։

Ն. ՊԱՇԱՅՈՑ պարսկական դեսպան Միրզա Ռիզա խան, որ Եգիպտոս կը գնուէր, Պէյրութ ժամներ է։

ՍՈՒ ԼՈՐԱՆ գործակատարը ու Տիկին Կրէկովիչ, որոնք արձակուրդով Զէդիմեէ կը գտնուէին, այսօր Կ. Պոլիս կը վերադառնան Արեւելեան ճեպընթացով։

ՀԱՅԻՆ ԴԻՒՆԸ.— Նեա Էֆիմերիս, ըսելով որ ալիւրի գինը իջած է, պէտք ցոյց կուտայ հացի գինն ալ զեղչելու։ Սապահ աւոր պատասխանելով կ'ըսէ թէ մէկ պարկ ալիւրի գինը տասերեք ղրուշ բարձրանալու կամ իջնելու է, որպէս զի հացին համար որոշուած գինը ըստ այմմ բարձրանայ կամ իջնէ։ այս է հաստատուած կանոն։ հետեւաբար, կը յարէ Սապահ, Նեա Էֆիմերիս պէտք է գիտնայ այս պարագան և չգիրցած բաներուն վրայ գրելու չէ։

ՓԱՏԱՐԻՆ ԴԻՒՆԸ.— Վաճառական մը, ողբասգիր մը մատուցանելով Քաղաքապետութեան, առաջարկած է Հայաբ Փաշայի մէջ չէքին 23 ղրուշի ծախսող փայտը 21 ղրուշի ծախել։ Նաև խնդրած է որ այդ տարին դիւրութիւններ ընծայուին իրեն։ Այդ մասին հարկ եղածը գրուած է պատկանալ պաշտօնեաներուն։

ԱՄԱՍԻՈՑ մէջ առեւտրական վարժարան մը հաստատելու համար արտօնութիւն խնդրուած ըլլալով, նոյն տեղէն այդ մասին տեղեկութիւն ուզուած է։

ՊՈՒՌՆԵՐը.— Պէտք եղած տեղերը ծանուցուեցաւ որ օտար երկիրներէ օսմ. երկիրները բերուած պատուները և հոգային բերելը այն ատեն միայն ընդունուին, երբ որթալուիսէ զերծ ըլլալու մասին վկայական մը և կամ արտադրող վայրերու պաշտօնեաներուն կողմէ ստորագրած վաւերագիր մը ցոյց տուուի։

ՍՂՈՒՆԱԴԻՆՑ տեսակը երեք տարուան ատժանակը աշխատութեան դատապարտեց Բաքօ անուն անձը, որ Ղալաթիոյ մէջ Վասոյի հանրատան կիներէն Սոֆիան վիրաւորած էր սպանելու դիտաւորութեամբ։

ԳԻՆՈՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՏՈՒԱՆԴԸ.— Էյուպի մէջ խանութի էյուպի ալակերը՝ Լօմէր, ռաշի գիւղերը, չափազանց տարբերած ըլլալով, քիչ եւոր մեռաւ։

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՏՈՒԱՆԴԸ.— Պէյրութի մէջ Լօմէր անուն մարդ մը, երկու ամիս առաջ, իր հօրաքրոջ որդուն՝ Ասվէտի կ'առաջարկէ որ գործ մը գտնելու համար միասին տեղ մը երթան, բայց Ասվէտ կը պատասխանէ թէ դրամ չունի և եթէ ճամբու ծախքերուն և Պէյրութի մէջ ունեցած պարագաներուն հատուցման համար զումար մը տայ, պիտի քնկերանայ իրեն։ Լօմէր կը հաւանի և ֆրանսական լիսուն ոսկի փոխ կուտայ։ Երկու ընկերները կ'օգտին կարմիր ծովին նաւահանգիստներէն մէկին մէջ զիրար գտնել և յետոյ իրենց երթալիք տեղը երթալ։ Լօմէր ճամբայ կ'ելլէ, բայց Ասվէտ Պէյրութի կը մնայ և կը սկսի ֆրանսական ոսկիները հալեցնել հաճոյքի վայրերու մէջ։ Լօմէր կը սպասէ և տեսնելով որ իր ընկերը չի ժամաներ, իսկոյն Պէյրութ կը դառնայ։ հոն կը տեսնէ Ասվէտը՝ ընկերոջ մը հետ։ Ասվէտ ներողութիւն կը խնդրէ կարգ մը պատրուակներ մէջ բերելով և Լօմէրը իր տունը կը հրաւիրէ։ Հոն կը սկսին խօսակցիլ։ Նոյն միջոցին Ասվէտ ու ընկերը յանկարծ Լօմէրի վրայ կը յարձակին ու զայն կը սպանեն։ Ասվէտ իսկոյն Լօմէրի հօրը տունը երթալով, զայն ալ կը սպաննէ, քանի որ տեղեակ էր իրենց միջև կնքուած պայմանագրութեան, դրամ փոխ առնելուն և այլն։ Ոճրագործը յետոյ Աղեքսանդրիա կը փախչի։ Պէյրութի կուսակալը ոստիկան մը կը ղրկէ Աղեքսանդրիա։ Ոստիկանը կը ձերբակալէ Ասվէտը և Պէյրութ կը տանի։

ԴԱՒԱԳԻՏՈՑ Դարա Ալի Գարատան փաղցին 4 թիւ տան դռնապանը՝ Բոնսթանթէն անձնասպան եղաւ՝ ինքզինքը տանը առաստաղէն կախելով։

ԱՆՆԱՑՈՒԼԻ երկաթուղին առաջին շաբթուան հասոյթը սապէս եղաւ իւրաքանչիւր քիլոմէտրի համար։ — Հայտարարութիւն։ — Հայտարարութիւն։ — Հայտարարութիւն

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը երկ մեծ Նոր Խանի գրասենեակին մէջ լիագումար նիստ գումարեց։ Բացակայ էին միայն Արսէն էֆ. Արսէնեան և Գրիգոր էֆ. Լիւլէնեան, որոնք իրենց ձայները իրենց պաշտօնակիցներուն յանձնած էին։ Այս լիագումար նիստին մէջ որոշուեցաւ՝ Առաջին. հասարակութեան հասոյթները աւելցնել և լուսցկիին ու սիկառի թուղթին վաճառումին աւելի արդիւնաւորութեանը մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց և որոշեց Ցանձնախումբ մը կազմել որուն պիտի յանձնուին նոյն հասոյթներու մասակցութեան հոգն ու աշխատութիւնը։ Երկրորդ. Հոգաբարձութիւնը որոշեց հասոյթի իբր նոր աղբիւր Հիւանդանոցի ի նպաստ դերձանի գործի մը եւս հաստատութիւնը, որ բաւական հասութաբեր գործ մը կը նայ ըլլալ երբ հարկ եղած մշակումը արուի։ Այս աշխատութեանց համար ընտրուած յանձնախումբին անդամ նշանակուած են՝ Սարգիս Գնաճեան, Արամ Գարակէօզեան և Արամ Ծնագլեան էֆ.ները։ Ցիշեալ էֆէնտիները Հոգաբարձութեան յառաջիկայ նիստին հրաւիրուելով հարկ եղած խորհրդակցութիւնները պիտի կատարեն։ Երրորդ. Մօտի և ուրիշ շահաբեր ձեռնարկութեանց բարգաւաճման համար ալ օրուան ուրիշ յանձնաժողով մը կազմել։ Չորրորդ. Հոգաբարձութիւնը որոշեց Հիւանդանոցին ի նպաստ արուեստ ներքին մեծ նուագահանդէսին համար եւս Կարգադիր Ցանձնաժողով մը կազմել։ Հինգերորդ. Հիւանդանոցի երկու նոր յարկաբաժիններու կահաւորման համար Հոգաբարձութեան երեք անդամներէն Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց։ Այդ թէ ուրուն համար Անգլիա յանձնարարուած անկողնի կազմածները քանի մը օրէն Պոլիս պիտի հասնին։ Վեցերորդ. Հոգաբարձութիւնը որոշեց նաև Ս. Ցակոբայ Որբանոցին աղաքը արանց հիւանդարանը փոխադրել, այդ յարկաբաժնին մէջ գտնուած հիւանդները կիւլպենկեանց և Ունճեանց յարկաբաժինները փոխադրելէ ետքը։ որերը հոն պիտի մնան մինչեւ նոր որբանոցին կառուցումը։ Այսպէսով անոնց վիճակը զգալապէս պիտի բարւոքի։ Իսկ ծերերն ալ պիտի փոխադրուին այժմեան որբանոցը։ Հոգաբարձութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարեց նաեւ կարգ մը կալուածական խնդիրներու մասին։

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ երկսեռ վարժարաններու մասնաւորական վիճակի մասին երէկուան Արեւելքի մէջ տեղեկութիւններ տուած էինք։ այսօր նոյն երկսեռ վարժարաններու կրթական տեղեկագրէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։ Տեսչութիւնը նախ ցաւ կը յայտնէ որ տեղւոյն ազգայիններէն չատեր դեռ լուրջ վերաբերում մը ցոյց չեն տար իրենց զաւակներուն անհրաժեշտ եղած կանոնաւոր ու բազմակողմանի կրթութեան գործին հանդէպ և չատ քիչ ծնողքներ իրենց զաւակները դպրոց ղրկելէ վերջ կը հետաքրքրուին անոնց դասատրակութեան գործով։ Մեծամասնութիւնը իրենց զաւակները դպրոց կը ղրկեն, պարզապէս ազատուելու համար անոնց անառակութենէն։ Նոր Ջուղայի երկսեռ երեք ազգ. վարժարաններէն՝ մանկապարտէզը 1905-6ի տարեշրջանին երեք դասընթացք ունի եղեր. իսկ Գէորգ-Բանանեան դպրոցը երեք Նախապատրաստական (Ա. Բ. Գ. բաժնումով) և երկու դասարան (Ա. Բ. բաժնումով)։ Կեդրոնական դպրոցը ունի երեք բարձր դասարաններ՝ Գ.դրդ, Դ.դրդ, և Ե.դրդ։ Բայց Գէորգ Բանանեան դպրոցի երկսեռ աշակերտներու թիւը չատ ըլլալով և կեդրոնական դպրոցին մէջ արհեստագիտական բոլոր ճիւղերը դեռ սկսուած չըլլալով, Բ.դրդ դասարանի աշակերտները տեղափոխուած են Կեդրոնական։ Ս. Կատարինեան օրիորդաց դպրոցը ունի երեք Նախապատրաստական տարի և 5 դասարաններ։ Վերջին տարիներու մէջ ազգ. դպրոցներու երկսեռ աշակերտներու թիւը հետզհետէ աւելցած է զգալի կերպով։ Տեսչութիւնը ծնողքներու տղոց դասատրակութեան գործին հանդէպ ունեցած անտարբեր վերաբերումին մէկ պատճառը կը համարի նաև աշակերտներու և աշակերտուհիներու յաճախադէպ բացակայութիւնը. աշակերտի մը յառաջդիմութեան գլխաւոր պայմաններէն մէկն է ինչպէս կ'ըսէ տեսչութիւնը իր այս տեղեկագրով, դասերուն կանոնաւոր յաճախելը։ Երկսեռ վարժարաններէն 905-6 տարեշրջանին չրջանաւարտ ելած են. չորս ուսանող (կեդրոնականէն) և Ս. Կատարինեան օրիորդաց դպրոցէն՝ ութ ուսանողուհի։ Կեդրոնական տղոց և օրիորդաց Ս. Կատարինեան վարժարանները աշակերտներու թիւին բաղդատմամբ կրնան միջնակարգ համարուիլ, սակայն ծրագրի և դասաւանդութեան կողմէ փաքր ի շատէ կազմակերպած միջնակարգ դպրոց մը ըլլալու համար դեռ չատ մը թերութիւններ ունի։ Օրինակի համար անհրաժեշտ է ծրագրին վրայ աւելցնել քնդկ. ազգաց պատմութիւն, քնական գիտութիւններ, տարբական հոգեբանութիւն և մանկավարժութիւն եւն.։ Տեսչութիւնը թէև խօսած է այս առթիւ կարող համալսարանականներ պաշտօնի կոչել, բայց նիւթական անբաւականութեան պատճառաւ, իր այդ բաղձանքը չէ կրցած գործադրել։ Վարժարանները ֆիզիքի յատուկ անհրաժեշտ գործիքներ և հանքաբանական ու բուսաբանական հաւաքածոներ չունին. այս պէսքը լրացնել խոստացած է Բէնդերպուրկի հայ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը։ Ուսումնական տարին սկիզբը մանկապարտէզը յաճախած են 92 տղոներ. իսկ տարին վերջը այդ թիւը հասած է 135ի։ Հոգաբարձութիւնը թէև փափաքած է վարժարաններուն համար մանկավարժ տեսուչ մը պաշտօնի կոչել, սակայն առայժմ այդ պաշտօնը յանձնուած է առայն. փոխանորդ Բագարատ վրդ.ի որ ուսուցչական բաւական կարող և դիտակից խումբով մը կը վարէ երկսեռ վարժարանները։ 1905-6ին երկսեռ դպրոցները ունեցած են գրադարան մը՝ 2000ի մօտ հայերէն, ռուսերէն, ֆրանսերէն, պարսկերէն և անգլիերէն գրքերով ճոխացած։ Ռուսերէն գրքերուն մեծ մասը նուիրած է Ֆիկ. Վառվառէ Բանանեան։ Տարւոյն ընթացքին մէջ տեղի ունեցած են չորս դպրոցական հանդէսներ և մանկական երեկոյթներ։ Նաև 13 մանկավարժական ժողովներ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարուած են դասագրքերու ընտրութեան, ընթերցանութեան կերպին կանոնաւորման, դասաւանդման եղանակին, աշակերտներու կարգապահութեան, յառաջդիմութեան և վարքի ու բարքի մասին։ Տեսչութիւնը իր այս ընդարձակ ու կանոնաւոր տեղեկագրով, իր վարժարանները թէ՝ մասակարգական և թէ ուսումնական վիճակը կը պարզէ առանց քողարկումներու, չմոռանալով նոյն իսկ իր ուսուցիչներուն բացակայութիւնները, անոնց դասաւանդութեան կերպերը, աշակերտներու դպրոցին մէջ ունեցած ընթացքը եւն. Ներկայացնել հարուութեան։ Տեղեկագիրը կը վերջանայ ազգ. վարժարաններու նիւթական անձուկ վիճակը և անհրաժեշտ պէտքերը յայտնելով և կրթասէրներուն կոչ մը ուղղելով։ Այս մասնաւոր տեղեկագիրը կը յանձնենք մեր դպրոցներու վարիչներուն մասնաւոր ուշադրութեան, որպէս զի անոնք ալ վարժուին ամէն տարի ասոյգ տեղեկագիրներ ներկայացնել իրենց վարած դպրոցական հասարակութեանց մասին։

ԱՐԱՆՈՒՇ առթիւ Պիլէճիկի ազգ. վարժարանին մէջ սիրուն ծառանդէս մը տեղի ունեցած է. այս առթիւ Թղթակից մը հետեւեալը կը գրէ.— Նոյն օրը առաւնորդ Տ. Թաթուլ Ծ. վրդ. Դուրեան Գուրգան Պարսամ ազնին առթիւ չնորհաւորական այցելութիւնները լրացնելէ յետոյ վարժարանին մէջ նախագահեց հանդէսին, ուր արդէն երկսեռ բազմութիւն մը խռնուած էր։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին եփրատ էֆ. Քիւչիւկեան՝ Տնօրէն Օսմ. Պանքային, Ցակոբ էֆ. Տօղրամաճեան՝ Ռէժիի հաշուակալ, Ցակոբ էֆ. Հանրմեան՝ անառաց քննիչ, Տօքթ. Ալթունեան էֆ. և Տօքթ. Խորով էֆ.՝ Թաղապետական բժիշկ, և ուրիշ շատ մը դրսեցի հիւրեր ու երկսեռ Թուղլուց պաշտօնեաներ։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ մարշով որ յանկարծ ունկնդրուեցաւ։ Վարժարանաց Տեսուչ Մաղաքեան էֆ. այս առթիւ բացատրեց հանդէսին նշանակութիւնը և խոստացաւ որ յառաջիկայ բուն բարեկենդանին ներկայացում մը սարքէ վարժարանին մէջ։ Պ. Հայկ Հանրմեան՝ օրդի անառաց քննիչ Ցակոբ էֆ. Հանրմեանի, վեհ. կայսեր ձօնեալ գեղեցիկ ուղերձ մը կարդաց, ուրկէ վերջ աշակերտներ և աշակերտուհիներ երգեր երգեցին ու տրատանութիւններ ըրին յաջորդաբար։ Երգերէն յետոյ Պ. Կարապետ Պէյլատեան Առաջնորդ Հոր կրթական և եկեղեցական գործունէութիւնը պատկերացնող ճառ մը կարդաց։ Ցետոյ տեղական դրուագ մը ներկայացնող տրամախօսութիւն մը տրատանեցին աշակերտներէն՝ Պ. Պ. Մինասեան Մինասեան, Կարապետ Մ. Միքայէլեան և Յովհաննէս Թաղմասեան։ Պ. Կիրակոս Կիրակոսեան եւս ճառ մը խօսեցաւ։ Ժամու կէս տեւող սոյն հանդէսը փակուեցաւ Առաջնորդ Հոր մէկ բանախօսութիւնովը, որ բացատրեց օրուան հանդէսին նշանակութիւնը։ Ներկաները ի նպաստ դպրոցին 500 ղրշ. նուիրեցին։

ՑԱՒՈՒ. կը ծանուցանենք մահը Այրի Տիկին Փէթրանէ Քիւչիւքեանի, զոքանչ-մայր Պարարիքեանի դիւանապետ Բարթող էֆ. Թէլեանի, որ տեղի ունեցած է Եէկ գիշեր։ Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցին ժամը 8½ին։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՍՏԱՆԱՄԱՐՄԻՆԸ.— Դաւառի մէջ քանի մը քաղաքներ միայն կան ուր ձմրան այս ցրտաշունչ օրերուն, աղքատները առարկայ կը դառնան ժողովուրդին բարեկենցիկ դասակարգին խնամքներուն և հոգածութեանը։ Աղքատախնամի գոյութիւնը, որով կը հոգացուին կարգ մը քաղաքներու աղքատները, օրինութիւն մը եղած է գրեթէ չուսեալ դասակարգին. ուր էր որ ամէն քաղաք նախանձախնդիր ըլլար պատեղու «Աղքատախնամ» մը, գէթ ձմեռուան օրերուն, որպէս զի կարօտեալները ձիւնին ու ցուրտին արհարիքներուն ենթակայ չըլլան։ Սակայն առաջ, այս էջերուն մէջ, առիթ ունեցած էի գովեստ ընելու, կը գրէ մեր Թղթակիցը, Կեսարիոյ Աղքատախնամին, որուն անդամներուն բոլորանուէր ջանքը ամէն գնահատութեան արժանի է, մանաւանդ անոր համար որ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ կրցած են անոնք մնուկը կարծուածէն աւելի պարարտ վիճակի մը հասցնել, ապահովելով այսպէս, քաղաքին հաբիւրէ աւելի աղքատ տուներու ամէն կարգի պէտքերու հայթայթումին անխաւսափելիութիւնը, տարւոյն բոլոր եղանակներուն ալ։ Ո՞վ պիտի կրնար հաւատալ արդիւնք մը երեւակայել ուրիշ տեղերու համար ալ. սկզբնաւորութիւնը թո՛ղ դրուի անգամ մը, և պիտի տեսնուի որ քիչ ատենուան մէջ ժողովուրդին լումաներով աղքատներուն պիտի բաժնուին իւղ, բրինձ, ալիւր ու ածուխ։ Եւ այն ատեն, մենք որ յաճախ ակամայ երես կ'ուղենք դարձնել մեր դուռը ափ առնող աղքատներուն, որպէս անտեսման գոնէ նունակութիւնով մը պիտի դիտենք անոնց երբեմնի այցելութիւնը Աղքատախնամին, որ անխարիր պիտի հոգայ այդ ամէնուն պէտքերը։

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ցուլնուար 7 թուականով կը գրէ մեր թղթակիցը.— Այս տարի գեղեցիկ ու փայլուն օգով մը ողնեցինք թէ՛ կաղանդը և թէ Մեսնդը. ինչպէս նախապէս գրած էի, կաղանդի առաւոտն Ս. Պատարագը քառաձայն երգուեցաւ։ Արդարեւ պէտք է խոստովանիլ թէ չատ յաջող կերպով երգեցին. տարաղութիւններէն վերջ ներկաները իրենց չնորհաւորութիւնները յայտնեցին Տ. Բարթող Հոր և երաժիշտ Խոսրով էֆ. Քէօմիւրճեանի։ Առաջնորդական փոխանորդ Տէր Հայրը ճաշու Դիրքէն վերջը թարքերէն լեզուաւ քարոզ մը խօսելով, բացատրեց Ամանորի նշանակութիւնը և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Օգոստափառ Վեհապետին թանկագին կենաց համար։ Տ. Բարթող Հայր, կէս օրին ընկերակցութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Մանուկ էֆ. Առաքելեանի և ազգային վարժարանաց Տնօրէն Վ. էֆ. Արծրունիի, Պայրամի չնորհաւորութեան գնաց քաղաքիս կառավարիչ Վսեմ. Մուհարրէմ պէյին, ծովային և ցամաքային հրամանատարներուն, որոնք առաւոտ մասնաւոր քառդերով Նոր Տարին չնորհաւորած էին։ Սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ վերադարձան Գէորգեան վարժարան, ուր խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած՝ կաղանդի առթիւ սարքուած դպրոցական հանդէսին կը սպասէր։ Տանի մօտ թուրքերէն, հայերէն և ֆրանսերէն մենուկներ ու համբերգներ երգուեցան։ Աշակերտ մը չնորհաւորական կարճ բայց զգայուն ուղերձ մը արտասանեց իր ուսուցիչներուն. իսկ ուրիշ մը, Պ. Տիրան Խ. Պէրպէրեան, իր Կաղանդ Պապայի զուարճալի ու տարօրինակ տարազով և արտասանութեամբ բուռն ծափեր խլեց ներկաներէն։ Հանդէսէն յետոյ վիճակահանութիւն մըն ալ կատարուեցաւ, որու միջոցին աշակերտներն ու աշակերտուհիները ատոցան կաղանդի նուէրներ։ Ժամը 9ին ծնողք և աշակերտներ մեկնեցան անուշ և զուարթ յիշատակներ տանելով իրենց հետ այս հանդէսէն։

*** Թուրք թատրոնին ներկայ փառքը և մեր բազմահմուտ դերասանպետը Մնակեան էֆ. կաղանդի օրը Ռուսաստանի քաղաքս ժամանելով չարք մը ներկայացումներու ձեռնարկեց, որոնց ներկայ գտնուելով կը յուսանք թէ ժողովուրդը պիտի գնահատէ Մնակեան թատերախումբին արժանիքը և մեր ծերունի թատերապետին ալ նիւթական օգնութիւններ պիտի նուիրէ։ Դեռ երկրորդ ներկայացումն է որ տրուած է և հասարակութիւնը, Թուրք, հայ, յոյն և հրեայ, ամէն օր ափ կ'առնէ թաղապետական պարտէզին գուռը։ Եթէ այսպէս երթայ, կարծեմ Մնակեան էֆն պիտի տարուի չատցնել իր ներկայացումներուն թիւը։ Կիներուն և զինուորներուն համար ալ զատ զատ օրեր սահմանուեցան, որպէս զի անոնք ալ վայելեն Մնակեան խումբի գեղեցիկ ներկայացումները։

*** Տեղական թերթի մը մէջ Արմաշի դպրեվանքի մասին հրատարակուած յօդուածի մը մէջ Վեհափառ Առաջնորդ Սրբազանի մասին անհիմն և վիրաւորիչ տեղեկութիւններ կային, որոնք բոլոր թեմականներուն ցաւ պատճառեցին։ Մեր Առաջնորդ Սրբազանը մօտէն ճանչցողներ ամէնքն ալ կը վկայեն թէ՝ իր եկեղեցիին աւանդութեանց ջերմ նախանձախնդիր, խոհական ու աչխատասէր եկեղեցական մըն է և հետեւաբար այդ յօդուածներու մէջ տիրուած և իրողութեան հակառակ տեղեկութիւնները կարեւորութենէ զուրկ համարելով չենք ուզեր անոնցմով զբաղիլ։

Ա.Զ.Դ.—Դարգիլի Արամեան երկսեռ վարժարանին մանկապարտէզի բաժնին համար օգնական վարժուհիի մը պէտք կայ. փափաքողները պէտք է դիմեն նոյն վարժարանը։

ՀԱՑ-ՀՈՄՈՒԼԱՆԱՆ ՀԱՄԱՆՑԵՂԸ

Կ.-Պարիզք Տ. Սապպաղեան Սրբազան երէկ իր հետ ունենալով Շէֆրեան էֆն, Կայս. Պալատան Բ. քարտուղար Իզզէթ փաշայի այցելելով, իր ցաւակցութիւնները յայտնեց՝ ապարանքը հրոյ ճարակ ըլլալուն առթիւ։

*** Մօտ. Թաչչի և մօտ. Պօրկօմանէրօ նախնեաց օր Կ.-Պարիզքին այցելելով, Սէնթ Էսբրի եկեղեցիին մէջ Ս. Ցուլհան Ոսկերերանի ածնախմբութեան առթիւ տեղի ունենալիք հանդէսներուն հրաւիրեցին Ն. Սրբազնութիւնը։

*** Ցիսաւս Փրկիչ Մայր եկեղեցիին հոգաբարձու Ցակոբ Վ. Մաղաքեան, անցեալ չաբթաս Կեդր. բանտի Հայ-Հոմէական բանտարկեալներուն այցելած և տեղւոյն մատրան մէջ պատարագած է։

(*) Մեր թղթակիցը Գասպարեան քաղաքին բարերարն է. ինքն է որ պատճառ և աշխատող եղած է (18,36ին) Ս. Առաքելածին եկեղեցւոյ շինութեան. թաղուած է եկեղեցւոյ ձախակողմեան բակին մէջ։

Ո՞Վ Է ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՂԸ

Հափազանց միամտութիւն և չափազանց յանձնապատանութիւն չէ՞ սա առաւօտեան թերթին բռնած ընթացքը, որ յանկարծ և աւելի ճիշդը՝ գրեթէ միշտ, ինքզինքին բանգէտի հովեր կուտայ։ Մինչդեռ ի բանայն ասիկա, անոր համար որ երբ մարդ վայելչութեան և ինքնագիտակցութեան սահմանները կ'անցնի, տարբեր բան մը ենթադրել չի տար իր մասին։ Առաւօտեան այդ թերթը, իր այս օրուան թիւով տիալ մը եւս կը գլտորէ, ըսելով թէ պաշտօնակիցներ իրմէ ընդօրինական են կիլիկիոյ Աթոռին հաշուեցոյցը։ Արդեօք ինչ բան իրեն կարծեցնել կուտայ այս պարագան և իր՝ ո՞ր տեսակ տեղեկութիւններուն վրայ կրթնելով այդ կերպ ենթադրութիւններ կ'ընէ։ Ուրիշներ կրնան իրմէ ընդօրինակած ըլլալ կամ ոչ, մեզի համար խնդիր չէ տարիա, բայց այդ թերթը պէտք է լաւ գիտնայ թէ՝ նոյն հաշուեցոյցին յար և նման օրինակ մըն ալ ղրկուած է Խմբագրութեանս, ինչպէս յղուած է բոլոր թերթերուն, քանի որ Աթոռին հաշուակալը պատճառ մը չունէր Հաշուեցոյցը միայն առաւօտեան թերթին ղրկելու։ Հաշուեցոյցը թերթիս յղուած ըլլալու գլխաւոր ապացոյցներէն մէկն ալ սա է թէ առաւօտեան թերթին մէջ տպուած վրիպակը Արեւելքի մէջ գոյութիւն չունի։ Այս առթիւ աւելորդ չեղաւ նշել որ եթէ կայ յաւիտենական ընդօրինակող մը, ան ալ Մանգու�է, որ առանց քաշուելու, նոյնութեամբ և երբեմն տապագական սխալներով իսկ երկիւղածօրէն կ'արտատպէ մեր բոլոր ներքին լուրերը, և հրատարակուած պաշտօնական բոլոր կանոնագիրները, ինչպէս նաեւ հեռագիրները։ Արդ, կը հարցնենք, այս պարագային, ո՞վ կ'ըլլայ ընդօրինակողը, Արեւելքի՞ թէ Մանգում։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յունվ. 21)

ԱՆԴԻԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 յունուար.— Անգլիական Խորհրդարանին յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ, որ պիտի բացուի ամսոյս վերջը, բաւական կարեւոր խնդիրներ կան կարգադրելիք։ Ասոնց գլխաւորներն են կրթական օրէնքը, ծերացած գործաւորներուն հանդատեան թոշակի օրէնքը, և հանքի բանւորներուն օրական աշխատութեան ութ ժամի վերածելու խնդիրը։ Սըր Հէնրի Քէմբպէլ Պէնըրմէն որ Բարիզէ Լոնտոն կը հասնի այսօր, Խորհրդարանին բացման օրը Դրէյտ Իւնիրն (առեւարական) Քօնֆրէնսի մէկ պատգամաւորութիւնը պիտի ընդունի, օրակարգի վրայ գտնուող զանազան խնդիրներուն գտնուած վիճակին վրայ բացատրութիւններ տալու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 յուն.— Պերլինի Զինուորական Պաշտօնաթերթը այսօր մասնաւոր յաւելուածով մը կը հրատարակէ երկար ցուցակ մը այն գերման զինուորականներու անուններուն, որոնք զանազան պատեանչաներ ընդունած են Նոր Տարւոյ առթիւ։ Զօրավարներուն և պատերազմական նաւերուն մեծ մասին կարմիր Արծիւի, Քրօնի, Հօհենցօլերնեան խաչի և ուրիշ զանազան պատանչաներ տրուած են, բայց Սեւ Արծիւի կամ Արժանեաց պատանչան տրուած չէ և ոչ մէկուն։

ԼՈՒՍԻՒ ՄԻԶԱԳԵՂՊԷՆ ՍՏԳԸ

ՀՈՌՈՄ, 20 յուն.—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիդգոնի Պէնատիրի գաղթականութեան կառավարիչին յունուար 16 թուականով հեռագիր մը ընդունեց, զոր Իտալիան Քօլօնիա նաւը, Մոկոտիչիայէ Զանզիպար բերած էր։ Այդ հեռագիրը կ'ըսէ թէ կացութիւնը բարւոքած է։ Հապէշները դէպի Բաքալէ ետ կը քաշուին։ Պէրպերայի կայսրանին հրամանատար տեղակալ Զէպէլլի Պորդալի մէջ իսալացւոց և Հապէշներուն ընդհարման լուրն առնելուն պէս իր տրամադրութեան տակ ունեցած տեղական զինուորներու խումբ մը Լուկ կայանին օգնութիւն փութացուց։ Ճամբան ո և է դիմադրութեան չհանդիպելով Լուկ հասաւ և տեսաւ որ զինուորական այդ կայանը ապահով է և կրնայ դիմադրել ու և յարձակման։ Տեղակալ Պէրդաբի օգնական ոյժերով Պէրպերա ղրկուեցաւ։

ԳԱՆՆԱՏԱՑԻ ԾՈՎԱՅԱՐԵՍՑ ՎԱԽՃԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՕԴԵՍԱՅԱ, 20 յուն.— Նոր կարգադրութիւն մը համեմատ 1909 տարիէն սկսեալ Քանտայի մէջ ծովեղերեայ վաճառականութիւնը միայն անգլիական նաւերուն մենաշնորհը պիտի ըլլայ։ Մինչեւ հիմա ծովեղերեայ վաճառականութիւնը բաց էր գերման, իտալական, նորվէկեան, հոլանտական և դանիական նաւերուն առջեւ։

ՖՐԱՆՍԱ

ՊԱՐԻԶ, 20 յուն.— Բրքի Բարիզիեն հաւանական կը նկատէ որ Բեդերօպուրկի ֆրանսական դեսպանին հրամարումը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ մարտին կամ ապրիլին, մեծ փոփոխութիւններ յառաջ բերէ ֆրանսական դիւանագիտական մարմնոյն մէջ։ Հաւանական է որ, կը գրէ, Հնդկաչինաս ընդհանուր կառավարիչ Պ. Պո իր այժմեան պաշտօնէն հանուելով վերստին դիւանագիտական ասպարէզը մտնէ։ Պոիւսէլի ֆրանսական դեսպան ա'Օրմէսոն կոմսն ալ պիտի հրաժարի իր պաշտօնէն։

ԲՈՐԴՕ ԱՐԹՈՒՐԻ ԱՆՁՆԱՑՈՒՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏՍԱՍԱՆԸ

ԲԵԹԵՐԲՈՊՈՒՐԳ, յունվ.— Բորդօ Արթուրի անձնասուութեան դատին ընթացքին մէջ օրէ օր կը յայտնուի ամբաստանեալներուն իրարու դէմ ունեցած հակառակութիւնը։ Մինչեւ մի մեղադրէ Շելսուէլը թէ ամենուին չմասնակցեցաւ պատերազմին։ Շելէսուէլ պատասխանեց թէ Սմիրնով սուտ կը խօսի։ Ինք բաւ թէ զինուորները չէին հնազանդեր Սմիրնովին։

ԱՅՍՕՐՎԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԸ

ԲԱՐԻԶ, 22 յուն.— Սակարանին մէջ գործերը կը դանդաղին զգալի կերպով. տրամադրութիւնները անկանոն են. մէկ քանի արժեթուղթերու գիները տակը են. ուրիշներ ալ, ընդհակառակը, հատատուն։ Ցրանսական Ռանդը կը փնտռուի և քսան սանդիմ վրայ գնելով 95.80 եղած է։ Օտար արժեթուղթերը այնքան լաւ վիճակ մը չունին, մանաւանդ սպանիականները և ռուսականները։ Օսմ. արժեթուղթերուն գիները բռնուած են։ Ռիօ Թինթօ հանդարտ է։ Պղինձի գինը ինկած է՝ 63.2։ Պալիա Դարասարթն 438 բացուելեալ, 444 եղաւ և 441 գոցուեցաւ։ Կապարի գիները անփոփոխ են։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիէներու գիները հաստատուն էին և բարձրացան։ Առպիդռաժի միջազգային արժեթուղթերու գիները հաստատուն էին, սակայն Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերը այնքան լաւ չեն և անկում առաջ կը բերեն ամերիկեան արժեթղթերուն վրայ, որոնք «բուլ» մը եւս կը կորնչնեն։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆինհնճել Նիւզ կ'ըսէ թէ ամերիկեան երկաթուղիներու յունուարի ու փետրուարի վերջերուն հաշուեկիրները լաւ պիտի չըլլան, բայց յուսալի է որ մարտէն ետքը հասոյթները իրենց սովորական վիճակը առնան։ Ինքնաւորները Ընկերակցութեանց կողմէ հրատարակուած հաշուեկիրներէն կ'երեւայ թէ վերջին հինգ ամիսներուն ծախքերը հարիւրին 19 աւելցած և հասոյթներն ալ հարիւրին վեց պակաս են։

— Հակառակ լրագրական հրատարակութեանց, դեռ մինչեւ մէկ քանի շաբաթ վերջնական որոշում մը պիտի չարուի Պ. Ֆայիէռի ուղեւորութեանը մասին դէպի Սաքսահինավեան երկիրները։

ՊԵՐԼԻՆ.— Մէկ քանի լրագիրներ ուշադրաւ կը գտնեն Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Թունի կոմսին ի պատիւ սեղան մը արուելը։ Զօսդր կայ թէ դիւանագիտական կարեւոր փոփոխութիւն մը մօտալուտ է։

ՌԱՐԻԶ.— Մեթակոյսը յանձնաժողովի մը յղեց դատական նախկին նախարար Պ. Շոֆիէի առաջարկութիւնը՝ լրագրական յանցանքներու մասին կատարուելիք դատական գործառնութեանց նկատմամբ։

ՍՈՖԻԱ.— Ֆէրդինանտ իշխանը սեղանի հրաւիրեց ընդդիմադիրները, նոր նախարարութեան կազմութեան մասին անոնց կարծիքը առնալու։ Պ. Պ. Հալայէվ ու Կէնտաիէվ, նախկին նախարարութեան անդամները, Բարիզ կ'ուղեւորին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Այս տեղի ասուսուածաբանութեան կամարը վաղայաղարդ օրը պիտի ծօնէ Ս. Յովհաննու Ոսկերերանի մահուան 1500րդ տարեդարձը։ Ցիսուն ատուսուածաբաններ պիտի եգեն յունական Եկեղեցիին Հօրը հատատատած պատարագը։

ՀՈՌՈՄ.— Կը յուսացուի որ Նաղլիի դատը աւարտի քան նիստէն, Մեթակոյսին նոր ատենադատին կոնդամատութեանը չնորհիւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը Ալպոմ մը ղրկեց Սպանիոյ Թագաւորին։ Այդ Ալպոմը, որ զինուորական տեսարաններ կը ներկայացնէ, պիտի ցոյց տրուի ազգասիրական այն զօրաւորութիւն որուն պատճառ է գերման վեհապետը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատուիրակութիւնները երկուշաբթի պիտի վերսկսին իրենց նիստերը, որով Հունգարիոյ նախարարապետ Տօքթ. Վէքերլէ մօտերս Վիեննա կը ազատուի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ֆրանսական պատուիրակներու յանձնաժողով մը, որ պաշտօն ունի ֆրանսական Բանկոյի և Քամէրունի գերման գաղթավայրին միջեւ սահմանները գծել, գեղեցիկ Ալպոմ մը ղրկեց Վիլհէլմ կայսեր։ Պատուիրակները Պերլին կը սպասուին՝ իրենց աշխատութիւնները շարունակելու։

— Վիլհէլմ կայսրը Բիլի մէջ ներկայ գտնուեցաւ Նաւային սպաներու պարահանդէսին։ Վիլհէլմ Բ. Մեծ-Ընտրողին տարազը կը կրէր։

ՎԻԵՆՆԱ.—Այս իրիկուն կատարուեցաւ Թագաւորի մեծ դուքսին յուղարկաւորութիւնը։ Ներկայ էին Ֆրանց Եղբէք կայսրը, վախճանեալին ընտանիքին անդամները, արքունիքը, արքիդքսները, պատուիրակները, դեսպանները, նախարարները և բարձրատիճան պաշտօնատարները։

ԲԵՆԵՐՊՈՊՈՒՐԳ.— Ռուս կառավարութիւնը Նարնչագոյն Տեարակ մը հրատարակեց, որ կը պարունակէ 1907 յուլիս 30ին Ճարոնի հետ կնքուած քաղաքական ընդհանուր համաձայնութեան վերաբերեալ պայմանագիրները։

ԱՄՍՏԵՐՏԱՄ.— Թանձր մշուշի հետեւանքով այս առաւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Ամսդերտամ և Էխ-Միսիսրը չոգենաւերու միջեւ։ Երկուքն ալ մնասուեցան։ Առաջինոյն ուղեւորները Ռոդերամ ցամաք հանուեցան ուրիշ չոգենաւի մը միջոցաւ։

ՄԱԼԼՈՐԿԱ.—Աւստրալիոյ մէջ օդերու տարապայման տաքութեան հետեւանքով արեւադարկի դէպքեր կը պատահին։ Մէլպուրնի մէջ մինչեւ հիմա հարիւր հոգի մեռան արեւադարկէ։

ԳԻՕԼՆ.—Բեդերսի դաշտ վերջացաւ։ Պ. Պրիւկէման, Բիօլնիսկ Զայդունկի պատասխանատու խմբագիրը, անպարտ արձակուեցաւ։ Նախկին կառավարիչ Պենիկսէն, նոյն թերթին աշխատակիցը Պերլինի մէջ, հրապարակաւ նախատինք բրած ըլլալուն համար հարիւր մարքի տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Բուսիկիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը

Ա.Զ.Դ.— Բուսիկիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութեան 228րդ թիւաժը պիտի կատարուի 1908 յունուար 18 փետրուար 1ին, կէս օրէն առաջ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին, ելմտական, հանրօգուտ չինութեանց նախարարութիւններուն և Օսմ. Կայս. Պանքային պատուիրակներուն ներկայութեան։

Կ. Պոլիս, 7/20 յունուար 1908 5—1

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9,22 Ցուլվար

Օսմ. Գանս. Մէյտանալ 4 %	Ք. Կ. Օ. Ռ.	104 37½
Ամէնէն բարձր գին	»	105 05½
Ամէնէն վար գին	»	104 36½
Բուսիկի երկաթուղի գոց	Ֆր.	171 75
Ամէնէն բարձր գին	»	173 —
Ամէնէն վար գին	»	171 75

ԲԱՆՇՈՒՄ 10/23 Ցուլվար

Օսմ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ԺԱ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

500 դրուշ տանող թիւեր

716	14991	27435	44547	61194	71564	83258	100153	109789	125272	144629	163226
2977	16437	29778	44778	61452	72315	83417	101564	111141	126604	146009	163929
3623	16617	30718	45025	61724	72597	83572	102323	111229	127454	146702	165603
5179	17003	31913	45255	64160	72907	84156	102347	111878	127855	146731	165814
5632	17041	33503	47118	64224	73345	84529	102934	112097	131441	148011	165919
6248	17690	33999	47168	64324	74049	86316	103367	112342	131959	148380	167287
7116	19001	34246	47646	64987	74092	86583	103965	113368	133817	149385	168415
8610	20271	36042	47879	65148	76704	87192	104301	113858	133836	151113	168799
9201	20925	36288	48061	65291	76772	87404	105514	114655	134673	153865	168949
9327	21847	37444	49360	65370	77419	88577	105870	115363	134681	154114	169420
9623	21969	37579	50752	66224	78110	89410	106184	115885	134843	155675	169606
10446	22111	37738	53017	66650	78813	90055	106361	116256	136000	156894	170521
10769	23028	38115	53981	66906	78853	90876	106527	116902	136316	157891	171942
11191	23037	38539	55350	67068	79082	91586	106873	118349	138501	158210	173893
11438	23296	38624	56716	68036	79393	91833	107052	119261	139663	158249	174180
12000	23737	39360	56968	68438	79406	92684	107327	120805	139849	158641	174370
12614	24397	39512	57619	68451	79569	92882	107959	121701	140412	158938	174675
13130	24851	39631	59068	70174	80648	94003	108308	122366	140680	159218	174696
13633	25154	40853	59272	70513	81314	94325	109220	123712	141419	159261	174823
13724	26445	40956	59386	71144	82171	96913	109278	124135	143291	160216	
14908	26868	43052	59554	71182	83069	97550	109613	224612	143353	162883	

80 դրուշ տանող թիւեր

2073	17305	29285	44615	61479	76107	90821	104797	117162	133378	149106	163443
2164	18007	29699	45653	61631	77243	90868	104895	117595	133950	149273	163978
2581	18560	29909	45917	61931	77700	91252	105052	117660	134371	149483	164094
2857	18617	30051	48711	62382	78753	91776	105119	117930	134809	149919	164850
3059	20483	30403	49049	62760	79076	91801	105150	118477	135188	150095	164384
3385	20620	30691	49600	63528	79335	91872	105286	118988	135237	150234	166515
5104	20962	31204	49844	63621	79822	92757	105690	119668	135278	151201	166677
5523	21038	32358	49902	63832	80438	93001	105788	119886	135390	151837	166695
6909	21120	32483	50156	65807	80849	93078	107253	119978	135510	152045	166941
7212	22040	33030	50400	66002	81011	95566	108019	120004	135592	152394	167013
8019	22125	33226	50416	66044	81087	96789	108521	120116	135773	152618	167424
8048	22149	33305	50635	66067	81116	96962	108652	120392	136350	152680	167718
8309	22466	33852	51363	66625	81463	97063	108733	120771	137393	153098	167916
8391	22774	33748	51441	67317	81671	98997	109043	121447	137572	154008	167936
9030	22848	34100	51708	67527	81885	99097	109205	122829	140702	154278	168381
9576	23155	35065	51746	67542	82281	99458	109483	123437	141652	155127	169860
9977	23667	35674	51813	68902	82672	99663	110586	123556	141720	155301	171890
10272	23868	35950	51888	69682	83288	99701	110769	123577	141774	155857	172038
10582	24025	36548	52751	70348	83446	99841	111211	123948	142610	156069	172310
11070	24497	37803	52886	70386	83502	99928	111240	126354	143438	156263	172664
11630	24518	38291	53739	70653	83902	100082	111398	126616	14 536	156887	172731
11631	24675	38414	55101	70941	84174	100428	111461	127070	143742	158672	172980
11869	25040	38714	55796	71134	86145	100895	111749	127175	143922	159072	173288
12455	25720	38985	55992	72162	86906	102014	111873	127388	144013	159280	174198
12918	25934	39718	56037	72242	87555	102243	112839	127953	144155	159403	174237
13560	26988	39750	57139	72886	87820	102588	112887	128118	144202	159683	174433
13624	27115	41196	59226	73301	88137	102910	114394	128975	144396	160598	
13842	27124	41205	59286	73716	88527	103044	114779	129594	144737	160794	
13893	27155	41424	60229	74217	89078	103794	115329	129679	145518	160962	Շար.
14190	27336	41703	60417	74272	89231	104035	115494	130708	146672	161558	
14979	27550	42331	60605	74467	89412	104145	115697	131316	146962	161801	
15045	27569	42595	60683	74550	89888	104269	116936	131722	147859	161977	
16249	28673	43604	61029	75678	90089	104377	117138	132060	148066	162718	
17189	28747	44144	61258	75774	90573	104589	117159	132647	148943	163390	

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ **ԺՈՒԿԼԱՅԻ** ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԷՆ

ՍՈԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐ

Ընդմէջ Հալի, կ. Գալաց եւ Օսէսայի

Նաւ ասր	Թոն.	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիսալկս	1531	Մարսելլս	3709	Սարֆս	1119
Ալէքթ	3607	Տանինս	938	Հինաու.	3720	Մէքսաս	2557	Տիբիս	1735
Անտէլս	1541	Տաւրս	2383	Հարաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աթիանս	2277	Տրաքս	1713	Հումպեզ	595	Մանդէվէլլս		Սեգէա	1203
Գասանս	1822	Տինամս	504	Իսլամս	2354	Մուցիլլս	2419	Թասոս	1323
Գորտինս	1264	Էպէս	3464	Իտանս	5540	Նէգրս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գէֆֆալ	4481	Էլսանքաս	1520	Ջիբնս	1080	Օտիս	1100	Թարքս	3327
Դէլյս	1371	Էրաքս	1841	Գիլէս	1058	Ինթաքտ	4086	Թալէաս	1470
Գալիբաս	1837	Ֆիտս	954	Գալլինս	2307	Օրլանս	1535	Ուրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Գանֆս	1700	Բաքիրս	1687	Վասաքս	1914
Գազ	1094	Ֆիլատինգս	349	Լէս	1053	Բալ	510	Վալ	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքաս	4582	Լէբանթս	2272	Բիանս	3329	Վաքթուրս	2891
Սասէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվարս	1648	Բիհալաս	1553	Նէտաս	1350
Գալորաս	4235	Կիկանս	1143	Լարչինս	3191	Բալլս	1618	Զէյտ	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բոսֆէս	1789	Թարս	
Գարս	895	Կրանս	1695	Մարէնկս	1378	Բարքէր	136	Մարսֆ	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.

Միքասս չոգենաւը, նաւապետ Թորբ։

Գիլս չոգենաւը, նաւապետ Արմարոնկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին.

Ալեքսս չոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, յուն. 27ին։

Մորոֆֆս չոգենաւը, նաւապետ Գոքսէլ, դանիա. 21ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՈՆ

Թիւ 22 24, Գիւլիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—24

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ մաքսիպը ալեսէ իշին պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընա միւպահասա օլունանագ պագրբ մէվգբի միւնագասասա վազ օլընարընան չէրաիթը միւթէֆէրրիսաբը անլամագ վէ միւնագասասա տախլ օլմագ իսթէնէլերին եիւզաէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասրպէն սասթ օնա գասար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւէյնասա կէմէլերի իլան օլունը։

Ֆի 7 քեան. սանի 323 3—2

Խազինէի Խասսաի Շահանէ էպնիէի սէնիէ անպարը իշին պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընա մուպահասա օլունանագ մուսթէֆիքի էյնինա ճամ թալիսի էօհանէսիսէ օլուպ մանը հալին օնիքինի ճուսմաս իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլէրէսի վէ օնաէօրտինի բազար իրթէսի կիւնիւ սախի եիւզաէ իւչ թէնդիլի պիւգապաւ իհալէի գաթիէսի իճրա գէլընանագընան չէրաիթը միւթէֆէրրիսաբը անլամագ վէ միւնագասասա տախլ օլմագ իսթէնէլերին եիւզաէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասրպէն եէվմը մէզքիւրաթ նինսեթք սասթ օնա գասար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւէյնասա կէմէլերի իլան օլընը։ 3—1

Ֆի 9 քեան. սանի 323

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.

Վ.ՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 8,000,000 ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 3,700,000 ֆր.

ԿԵՂՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Սադնմանդրիա, Դամիատ, Դավսլա, Կ. Գալաց (Ղալաթիա և Գալաց), Մարնասբիր, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ խնամով կը կատարէ Կ. Գալաց, Սէրասկեան Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն. ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի սես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամներով։ Վերջապէս սեպհականորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ ինայողական Մնասուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—1

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող գոգնոցներ

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սկոի	Նայոգրիս
Միքենա	Ջանիսիս
Բուլսիս	Գուլգրիս
Թիլիպտ	Մէտրիս
Նուրպոշ	Ֆաբրի
Նավարինո	Տարսս
	Թիպս

Առաջին զարգի չոգենաւերը լաւ հանգրստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, էլեկտրականաւորմամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ ամենապատրաստ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ ՍԱՐԳԻՆ

Կ. Գալաց Լիվրբալ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց համ Ղալաթիոյ մաքսհանելու համար՝ իրենց հրահանգները ասն չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Նիւքասլի նաւահանգիստները տանելու համար տոպրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Գանէլէ գաբան, Գալաց

ՃԷՄՍ ՄՕՍ Ընկ.

50—38 31 Ճէմս Մաքիզ, Լիվրբալ,

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2|14 եւ 320 Սէյֆեր 20 բուրգիր Ֆեր մասով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէգասէն փողոց, Թիւ 14. Քօսքերթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալաց, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքային Եէնի Ճամիի հրապարակ.

Գալաց, Արքանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Գանչէ Գաբու Թիւմուլէյի Ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ.

Գալաց. Մ. Ի. Սատաք, Շէյք իպ Իսլամ խան Գանէլէ Գաբու Թիւ 10, ալիս. Ապատ պէյ եւ Ընկ. Վէրնէհիլեր փողոց։

Գալաց. Գ. Ե. Այմէլոզլու, Էմին Էօնիւ Գանչէ Գաբու Իզմիր փողոց։

Գասրգիւղ, Ակիքանդր Անտրեասեանց յուսիսի հրապարակ.

Գասրգիւղ, Մ. Ա. Ինդրիա. Մասա հասատէսի.

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Գէօյիւքբէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։

Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքային Մեծ Փողոց

Էրէնգիւղ, Թէօսկօս Իսանիսէս, Նամակատան մօտ։

Տիրլի, Մ. Ի. Ռասի, Գէօյիւքբէրէ Ճասատէսի, Թիւ 137։

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան։

Բէնաիգ, Բ. Սամմարրա.

Մեծ Հզգր. Բէսալ էֆ.

Օսպորիզիւղ, Մ. Ա. Անկելիսէս. կայարանի հրապարակ։

Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

50—11

ՍՏԻՆՔՆԵՐԸ

ԿԸ ԶԱՐԳԱՑՆԷ, ԿԸ ՀԱՍԱՆԱԲՈՒԹԻՒ, ԿԸ ԴԵՂԵՑԿԱՑՆԷ, ԿԱՌԱՐԿՆԷ ԵՐԵՍԻՆ ԱՐՄԱՏԱՅՆ ՄԵՋ ԵՂՈՐՀԻՒ

"ԲԻԼԻԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ" ՆԵՐՈՒ

Տեսակին մէջ եղանակ դէպ մը որ կրնայ կ'ընծայէ տնիկէրի լուսնի մասնաց վասակա տասդիլութեան։

Ժ. ԹԱՔԻՐ, գեղագարդ, 5, Բասամ Վէյրա, ԲԱՐԻԶ, ՀԻՐ՝ գործածելն եղանակը ցոյց տալով տեղագրեալ մէջ. տես 35 գրուշ։

Արեւելքի համար Ներկայացուցիչ. Օ. ՊԱՋԻԼԱՏԷՍ և. Ընկ., Ն. Գալաթիա

13—12

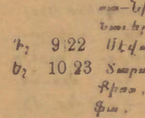

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք.

Նաւարկական ամենեն արագ երթուղիներ Գոլսոյ եւ Ալեքսանդրիոյ միջեւ

Խամիլիա չոգենաւը նաւապետ Անտէրիլ, երեքշաբթի, 11 յունուար 1908 (Ը Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին. Ալեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ չորեքշաբթի 22 յունուար 1907 (Ը Ե) կէսօրէ ետքը. ժամ 4ին պիտի մեկնի Ալեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէէս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Տաքալիէ չոգենաւը, նաւապետ Մէլլէյ, յուն. 25ին կ. Գալաց ճամբայ պիտի ելլէ գէպի Կէլիպոլը, Տարանէլ. Միտիլի Իզմիր, Սաքիզ, Հոգոս, Մէրսին, Իսքենտրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Գէորտիթ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Ալեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտէին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գալաց. Վալիտէ Սուլթան խան։

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հարաւային Բուսնկրանեանց

Ծանուցում

Գ. 8|21 Փիրէն, Ալեքսանդրիա, մինչ օրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Թրիւն Բասամ եւ Սուր ոյ նաւահանգիստներ, մեկնող յարենաւին հետ։

Դ. 8|21 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Թրիմ-Կովկաս, Թրիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրսան. Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու լոգենաւերուն հետ։

Գ. 9|22 Մէվասասթոյ ժամը 9ին։

Ե. 10|23 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Բիրա, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Ալեքսանդրիա. Իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 12|25 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—37

ՌՆԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ

ՎԻԼԼԱՔԱՊԱՐԱ

Մանօթ լուծողականներուն մէջ ամէնէն աղգուն է։ Դասանամ չէ, սակայն խիթ պատճառելու իր ներգործութիւնը կ'ընէ՝ տես փոքր ծաւալի մը տակ։

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՉԱՓ՝ Ամբողջ Կամարակի կամ ԹՈՒԼԱՅԻՆԻՑ ՉԱՓ՝ կէս գաւաթ

Կը բաւէ ամէն առաւօտ քնեալի գաւաթի մը խմել այս լուծողականն, պնդութեան սակաւքը առնելու համար։

Ամէն դեղավաճառի եւ դեղագործի քով կը գտնուի այս դեղը։

50-11

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ

Ռուսական դիմաքսիան և վայելուչ լաստիկներ։ Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 թուականն և մարտան կրոց լաստիկին վրայ, որ համաչխարհիկ համբաւ կը վայելէ։

Կը ծախուի կոչիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։

ԸՆդհ. մթերատեղ

Գալաց, Գէօյիւք Թիֆիսան խան, Է8. ԳԷՕԼԼԷՐ, յաջորդ Ֆերտինանտ Շմիտ։

50—39

ԹՆԱՔՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆՈՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅԻՆ

Կ. ԳԱԼՈՑ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԶԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ԳԱԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆրանք, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 37,300,000 ֆրանքի չափ։

ԴԻԼԻՋԱՆՍ ՊԱՏՍՊԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիրան դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինոր Պանք-Ֆերայնի այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վայ գումարներու համար՝ իսկ տնկէ ուսկի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել, կամ ուեւլցնել տեղական լրագիրներու մէջ։ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ ամէն տարի։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան նոյնպէս դրաւագրեալ ու կանխաւ ստանալիք դրամագրերնէ մէջ յետոյ հետեւեալ կերպով.

3 օր 100– 150 ոսկի գումարի համար

8 » 151– 200 » » »

10 » 201– 500 » » »

15 » 501–1000 » » »

30 » 1001 և անկէ վեր » » »

Վինոր Պանք-Ֆերայնի իրեն կը վերապահէ զանգան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տեղերին գործածական գումարը։

Վինոր Պանք-Ֆերայնի խնայողական գումարը պարունակող տեղերուն մէջ կը յանձնէ անկախանալի տեսչուհի, բայց ոչ պարտաւորի, նշանակուած խնայողները (վճարի կամ վարձ) միշտ իրաւունք ունի գրամը քաշելու։ 50—1

Եկեղեցական Սնուցիկն գաւ։ Վինոր Պանք Ֆերայնի կը գրաւի եւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (70)

ԺԱՔ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Դ.

—Այո՛, կը ճանչնամ այդ երիտասարդը, և զարմանալի չեմ դաներ որ ինծի կը հետեւի։ Վիլիֆրանչէն երիտասարդ մըն է, Մարթի սիրահարած։ Այս ամէնը պիտի պատմեմ քեզի։ Շատ նեղացած եմ՝ զիս տեսած ըլլալուն համար։

Ե.

Տիկին տը Ռիպէր ճչմարտապէս ասկացած էր, լսելով որ իր ամուսինը՝ Բիէր Մորան գտած էր իր հեղքը, և կեանքին գաղտնիքը ու կոմս տը Ռիպէրի հետ կնքուած կարծեցեալ ամուսնութիւնը իմացած ու ճամբայ ելած էր դէպի Վիլֆրանչ։

—Աղջիկս ու ես կորսուած ենք, ըսած էր մտովի։ Ի՞նչ պիտի ըլլանք։

Այն զգգականութիւն, որ Մորանի բարեկամութիւնը իմանալով իմաց տուած էր այդ գէշ լուրը, տիկին Գուասիէրի չէր յայտնած թէ ի՞նչ էր ամուսնոյն մտադրութիւնը։ Մնաց որ՝ ի՞նչ ալ ըլլար անոր մտադրութիւնը, միշտ վանգը անխուսափելի էր։ Ինչ գաթակղութիւն առաջ պիտի գար Վիլֆրանչի մէջ, երբ ճչմարտութիւնը իմանային։ Այդ մտածումով խելագար, բանելիք ընթացքին վրայ չու